

Izhaja vsako sredo ob 6 zjutraj. — Cena 38 Din za celo leto.
— Za inozemstvo 60 Din — Posamezna številka 1 Din. —
V inseratnem delu vsaka drobna vrstica ali nje prostor 10 Din.

GLASILO J. R. Z.

Spisi in dopisi se pošiljajo Uredništvu Domoljuba,
naročnina, reklamacije in inserati pa Upravištvu
Domoljuba, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Marijanski kongres.

V velikem veličastvu je potekel ob zadnjih prazniških dneh I. slovenski marijanski kongres. Ogromne množice, ki so se zbrale v Ljubljani, dokazujejo, kako globoko je v slovenskem ljudstvu zasidrana ljubezen do Matere božje, kar je najboljšje in najtrdnjše poroštvo, da bo slovenski narod kljub surovemu in nenravnemu svobodomiselnemu navalu ostal veren in nepokvarjen. Polne so bile zborovalne dvorane, kjer so se poglabljale in obnavljale smernice za marijansko življenje našega naroda, do zadnjega kotička nalačene so bile cerkve, kjer se je ljudstvo vnelo za Marijino službo, ogromne obiskane so bile obhajilne mize, kjer so verniki v sv. Evharistiji črpali moč za svoje življenje po Mariji, krona vse prireditve pa je bil spreved s prenosom kipa M. B. v novo posvečeno rakovniško cerkev.

Pa pojdemo po vrsti.

V soboto popoldne je prispel v Ljubljano papežev zastopnik v Belgradu nadškof Pelegrinetti, ki je izrazil željo, da naj se mu ne pripravlja sprejem, ker je že domač med Slovenci. Popoldne pa se je s posebnim vlakom, ki ga je dala naša železnica na razpolago, pripeljal kardinal Cagliero (izgovori: Kaljero), starček 86 let, čil in živahen, prvi salezijanski misijonar, ki je nešteto poganov pripeljal k luči Kristusovi. »Prinamam blagoslov sv. Očeta vsem Slovencem, tistim, ki ga hočejo in tistim, ki ga nočejo, zakaj on je oče vseh,« to so bile njegove besede. Sprejem na kolo-dvoru je bil zelo slovesen — pozdravila ga je cerkev, vlada in vojaštvo.

V soboto zvečer so igrali v gledališču dijaki-kongreganisti staro angleško igro Macbeth.

V nedeljo zjutraj so bile v vseh ljubljanskih nalačeno polnih cerkvah marijanski govori, ljubljanska šolska mladina in Orli pa so pristopili k sv. obhajilu. Ob 9 je imel kardinal Cagliero pri frančiškanih slovesno sv. mašo. — Jedro marijanskega kongresa pa je tvorilo marijansko zborovanje v bogato okrašeni in z venci prepleteni veliki unionski dvorani. Zborovanje je po otvoritvenih pozdravih č. g. priorja Učaka vodil kot predsednik advokat dr. Marko

Natlačen. Prvi je govoril prof. dr. Grivec: Marija in vzhod, kjer je povdarjal, da se bo vprav po Mariji pravoslavna cerkev vrnila v naročje sv. katoliške cerkve, ker pravoslavna cerkev Marijo tako iskreno časti.

Nato je prof. Dolenc kot tajnik prečital brzojavne pozdrave, med drugimi od škofa dr. Srebrnič, nadškofa Šariča, škofa Marušiča, škofa Njaradija, škofa Premuša, škofa Milete, škofa Fogarja, prosvetnega ministra dr. Korošca, v imenu lavantinskega škofa pa je pozdravil kongres stolni dekan dr. Ivan Tomažič.

Nato sta govorila jurist Viktor Korošec: »Marija — kraljica miru« in goriški duhovnik dr. Brumat: »Marija in spoštovanje avtoritete.«

Popoldne so bili zopet v vseh cerkvah marijanski govori za posamezne stanove, zvečer pa je priredilo glasbeno društvo »Ljubljana« pod vodstvom kan. dr. Kimovca v nabitno polni stolnici sijajno uspeli marijanski koncert, ki je bil velika šola zlasti za naše cerkvene pevce po deželi, ki so bili v velikem številu navzoči.

V ponedeljek je bilo dopoldne v dvorani Ljudskega doma zborovanje za može in mladeniče. Zborovanje je vodil prof. Grafenauer. Govorili so advokat dr. Božidar Vodusek, prefekt Krošl iz Maribora in župnik J. Zabukovec. Svetnik Kalan pa je stavil resolucijo zoper ostudno navado preklinjevanja. Poslanec Kremžar je pozdravil kongres v imenu Jugoslovanskega kluba. —

Ob istem času pa so imele ženske Marijine družbe zborovanje v Unionu. Govorili so dr. Zdešar, g. prošt Limpel, g. kanonik Časl iz Maribora in g. vikar Čigoj.

V istem času so v dvorani v Križankah zborovali dijaki, katerim so govorili dr. M. Brumat, dr. Gr. Rožman in akademik Rajko Ložar.

Dopoldne je bila posvečena nova rakovniška cerkev.

Kronanje in posvetitev.

Veličasten je bil prizor na Valvazorjevem trgu, ki ni mogel obseči vseh tisočev množic, ki so se večeraj popoldne zgrnile v Ljubljani. Že ob pol 2. uri popoldne je bil trg poln Marijinih kongregacij in drugih naših organiziranih katoliških Sloven-

cev. Kmalu so se napolnile tudi sosedne ulice.

Ob 2. uri se je pričela slovesnost kronanja Marijinega kipa z Jezuškom. Množica je zapela Marijino pesem, nakar so dvignili z oltarnega podstavka Marijin kip ter ga postavili na nosilnico.

Pristopil je z asistenco papežev nuncij msg. Pelegrinetti ter je ob svečanem razpoloženju tisočev kronal kip Marije in božjega Deteta. Nato je iz tisočerihih grl zadonela Marijina pesem. Množica je zapela še nekaj Marijinih pesmi.

Nato je pred kronanim kipom Marije ljubljanski knezoškof dr. Jeglič počastil in s povdarkom bral posvetitev slovenskega ljudstva Mariji.

Bil je res ganljiv trenutek, poln močnega in pretresujočega vtisa, ko so tisočl in tisočl slovenskih mož in fantov, žen, mater in deklet, došlih od vseh strani slovenske domovine, za svojim škofom na glas molili:

Presveta Devica Marija,
Kraljica nebeška
in naša usmiljena Mati,
Tebi darujemo dušo in telo,
misli, želje in dela.

Izprosi,
da bomo v ljubezni združeni
s Tvojim Sinom in Teboj:
s Tvojim Sinom,
ki je Bog in naš Gospod,
s Teboj,
ki si njegova in naša Mati.

o Marija,
sladkost in upanje naše,
sprejmi to naše posvečenje
v spravo za krivde našega življenja
Blagoslovi nas
in se nas spomni
posebno v naši smrti urli
Amen.

Ko so se izgubili zvoki te prekrasne posvetitve, so zabrnele zopet Marijine pesmi.

Procesija.

Bilo je okrog 3. ure popoldne, ko se je jedro procesije s kipom Matere Marije začelo premikati izpred Križanske cerkve. Prvi oddelki so začeli korakati že ob 2. uri popoldne. Kođer se je pomikala procesija, povsod je stal ob strani gost špalir

ljudstva, ki se je vedlo zelo spoštljivo. Vsi moški gledalci so stali odkritih glav. Procesija je korakala eno uro. Zastav in banner je bilo v procesiji okrog 250.

Procesijo so otvorili fanfaristi, nakar so korakali otročiči — kongreganisti, večinomoma vsi v belih oblekah. Nato so prišle razne kongregacije dijakinj, ki ji je sledila kongregacija gospa.

Za njimi je korakala vojaška godba pod oddelkom Orlovstva ljubljanskega okrožja. V tem oddelku je bilo 5 zastav. Za uniformiranimi Orli so korakali Orli v civilu.

Tretji oddelek je otvorila stara in častitljiva postava sv. Mihaela. Za njo je korakalo v večjih in manjših presledkih 16 zastav naših rokodelskih in prosvetnih društev s svojim članstvom ali zastopstvi.

Za temi organizacijami so korakale dijaške kongregacije in kongregacije mož, katololiška akad. društva ter katol. akad. starejšinstvo.

Nato se je razgrnila nešteta množica moških in ženskih kongregacij z dežele. Bila je to nepregledna vrsta mož, fantov in deklet in žena, ki so korakali pred našimi očmi. Med temi udeleženci so korakale 3 godbe: godba od Dev. Mar. v Polju in obe salezijanski godbi. Vmes pa so se pele Marijine pesmi ali pa so na glas molili rožni venec.

Sledila je lepa in pestra skupina narodnih noš. Najprvo je korakal oddelek moških v narodnih nošah, nato ženske v avbah in nato v pečah z gorečimi svečami v rokah. Nekateri oddelki so prepevali Marijine pesmi, nekateri molili. Za narodnimi nošami je prišla dolga vrsta duhovščine, pevajoč lavretanske litanije. Odgovarjalo je več sto pevcev in pevk »Pevske zvezke«, ki so korakali za duhovščino. Petje je vodil Zvezni pevovodja prof. Bajuk. Nato so korakali razni redovi, nakar je prišla zopet duhovščina, stolni kapitelj z ljubljanskim knezoškofom ter apostolskim nuncijem v škofovskih ornatih.

Takoj za njim so nosili na nosilnici kip Matere Božje, ki je bil lepo okrašen. Za kipom je korakala zopet nepregledna množica ljudstva, ki so se ji pridružili tudi tisoči gledalcev.

Vse te ogromne množice so se zbrale pod novo rakovniško cerkvijo. Bil je veličasten prizor, ki ga ne bo pozabil nihče, kdor ga je videl.

Z večerno akademijo v Unionu je bil kongres zaključen.

Ljubljani moramo dati čast, da so to pot skoro vse hiše s prav redkimi izjemami razobesile zastave.

Vlada dela.

2. septembra. Skupščina bo sklicana v prvih dneh meseca oktobra. Vlada pripravlja in bo predložila sledeče zakonske načrte: zakon o pobijanju korupcije, o invalidih, uradnikih in centralni upravi.

Na predlog ministra dr. Kulovca je finančni minister dr. Spaho izdal naredbo, da pospešijo delo o oprostitvi oziroma odpisu davka onim, ki so trpeli vsled ním, posebno v Sloveniji.

Minister Sušnik je sprejel odposlanstvo s Sušaka in Slovenije, da se kmalu napravi železniška zveza med Slovenijo in Sušakom, s čimer bo Slovenija gospodarsko silno pridobila. Minister je obljubil, da bo preštudiral in ne bo niti za trenutek pustil iz vidika zveze Slovenije z morjem po najkrajši gospodarsko najugodnejši progi.

3. septembra. V pravosodnem ministru je zbran ves obtožni material proti bivšim ministrom dr. Lazi Markoviću, dr. Velizarju Jankoviću in dr. Dragutinu Kojiću. Proti vsem tem se bo postopalo po zakonu o pobijanju korupcije. Marković bo moral odgovarjati za 31 dejanj, v katerih je osleparil državo na desetine milijonov, Janković za 25 dejanj, Kojić pa za toliko število, da še danes ni dognano. V Pašičevih krogih vlada radi tega velika poparjenost in bodo ti gospodje vse poskusili, da se zakon o pobijanju korupcije ne sprejme. Zato dan na dan vpijejo, da bo vlada padla. Če se pa sprejme ta zakon, bo vsako leto prihranjenega na stotine milijonov državnega denarja. — Zemljoradniki so predlagali, da naj spadajo pod ta zakon tudi narodni poslanci in javni delavci, ki se pečajo s politikom.

4. septembra. Vsi poslanci Jugoslovanskega kluba so se zbrali v Belgrad k seji. Dr. Korošec je izdal izčrpno poročilo o položaju. Klub je zelo zadovoljen nele vsled utrjenega političnega položaja, temveč tudi radi delovanja in načrtov sedanje vlade.

Poslanci so poročali o razpoloženju med ljudstvom, ki je dobro. Ljudstvo je zadovoljno, da je dogospodarila vlada nasilja in korupcije, na drugi strani pa dobro umeva, da vseh krivic in škod, ki jo je napravila prejšnja vlada, ni mogoče hkrati in takoj popraviti.

V finančnem ministru se je izdelala naredba o draginjskih dokladah vpokojencev, ki jih prejšnja vlada niti poslušati ni hotela. Naredba velja od 1. avgusta naprej.

V monopolski upravi se je odkril strašen nered, po katerem je država oškodovana za velikanske milijone. V zalogi je še 22 milijonov neprodanega tobaka, katerega se bo veliko uničilo.

Zakonski načrt za invalide je izdelan. Zahteval bo na leto 60 milijonov dinarjev.

5. septembra. Predelal se je uradniški zakon, ki ga je uveljavila prejšnja vlada in po katerem so se uradnikom zgodile velike krivice.

Minister dr. Kulovec je odredil, da se nakupi v Sloveniji za 200.000 dinarjev plemenskih bikov in krav za Črnogoro.

6. septembra. Minister Sušnik je na ministrski seji poročal o stanju, ki ga je našel v prometnem ministru. Dokazano je, da se je vsestran. ko uganjala korupcija in da je bila samo pri pogodbi z družbo »Putnik«, ki prodaja železniške karte, država oškodovana za več milijonov dinarjev.

Invalidiški zakon je dovršen. Dobrote tega zakona so deležne invalidske rodbine, v katere se računajo zakonite žene, zakonski in nezakonski otroci in sirote umrlega invalida. Zakon priznava pravico do državne podpore siromašnim starišem, ki so za delo nesposobni, kakor tudi malolet-

nim bratom in sestram, ako jih je umrl vzdrževal.

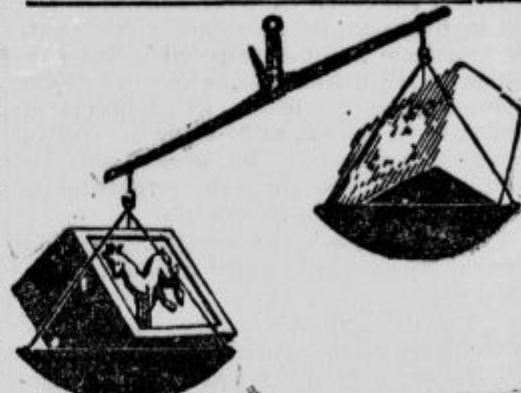
Izmed podrobnih določb navajamo pravico do brezplačnega zdravljenja, ki se priznava invalidom ne samo za invalidske bolezni, nego tudi za bolezni, ki niso v direktni zvezi z invalidnostjo in sicer siromašnim invalidom z najmanj 70% invalidnosti. Zakon zamišlja tudi zdravstvene zadruge za invalide. Ravnotako določa načrt, da se morejo ne samo invalidi, nego tudi vdove in sirote zdraviti po toplicah ter so oproščene vseh kopališčnih taks. Tuberkulozne vdove in njihovi otroci imajo pravico do brezplačnega zdravljenja v vseh zdravstvenih zavodih.

Zakon ima tudi določbe za usposabljanje invalidov za praktične stroke v obstoječih ali specijelnih invalidskih šolah. Določena so tudi prepotrebna posojila za kmetijske invalidske družine. Invalidi-obrtniki dobe orodje po treh letih v svojo last. Zakon zamišlja razne invalidske zadruge, katerih člani bodo uživali prednosti pri podeljevanju raznih služb in koncesij. Tudi posredovalnice za delo se bodo morale pod enakimi pogoji ozirati na invalide, ki bodo imeli prvenstvo pri oddaji služb. Podjetja bodo zavezana, da dajo prednost invalidom, ako so invalidi za dotično službo enako usposobljeni in bodo v nasprotnem slučaju morala plačati kazni.

Invalidi z 20 odstotki invalidnosti dobe na leto 1080 Din podpore, za vsakih nadaljnih 10 odstotkov invalidnosti se poveča podpora za 540 Din, tako da bodo dobivali invalidi s 100 odstotki invalidnosti 5400 Din, popolnoma nesposobni pa 900 Din na leto. Popolnoma nesposobni se bodo vzdrževali celo življenje v invalidskih domovih.

Pravic do teh ugodnosti zakona pa nimajo 1. tisti, katerim je država na drug način zasigurala čisti prihod, ki je večji od teh podpor; 2. ki so dobili brezplačno zemljo; 3. ki plačajo več neposrednega davka nego je to v zakonu določeno.

Zakonski načrt priznava invalidska društva kot legalne zastopnike invalidov in vseh onih, na katere se zakon nanaša. Določa tudi načelo, da veljajo vse določbe v enaki meri za vse pokrajine v celi državi kakor tudi način, kako se bodo po-

**MILO „GAZELA“ ODTEHTA
PO SVOJI IZBORNI KAKOVOSTI**
vse manjvredne, cenejše izdelke.
DOBITE GA V VSAKI TRGOVINI

pravile krivice, ki so jih napravile dosedaj invalidske komisije.

Ugotovilo se je, da je v državi osebnih invalidov 70.000, vdov 175.000, otrok 180 tisoč, invalidskih sirot brez očeta in matere 20.000, staršev 15.000, ki spadajo pod invalidski zakon in bodo uživali njegove dobrote.

Zakonski načrt se kolikor mogoče ozira na želje invalidov in njihovega društva. Dokaz temu je že to, da je načrt v glavnem izdelal dr. Jež, ki je strokovnjak v invalidskem vprašanju in ki je velik zagovornik invalidov.

8. septembra. Po posredovanju poljedelskega ministra dr. Kulovca je finančni minister podpisal nujno odredbo, po kateri se od davka oprostijo, ki so trpeli po povodnji. — V poljedelskem ministrstvu se izdeluje zakonski načrt o pospeševanju vinogradništva. Po načrtu bodo vinogradniki oproščeni davkov, olajšan jim bo prevoz dala se jim bo zemlja za nasajanje vinogradov. Osebe, ki dokažejo, da so zasadile svoje vinograde po 31. decembru 1921, bodo oproščene davka.

Slovenskemu ljudstvu!

Že tretjič se obrača katoliško visokošolsko dijaštvo na slovensko ljudstvo, da mu pomore pri težki borbi za obstanek. Obračamo se na tiste, ki uvidevajo potrebo podpiranja inteligentnega naraščaja predvsem na našo duhovščino in na člane naših kulturnih organizacij. Potreba je velika, kajti dijaštvo ne pohaja iz premožnih slojev, ampak iz najrevnejših, in bi bila večina prisiljena — če ji ne bi pomagalo naše ljudstvo ob priliki naše nabiralne akcije, ki je že dvakrat tako dobro uspela — zapustiti svoje visokošolske študije in se porazgubiti po raznih pisarnah, dočim bi vodilna mesta zasedli sinovi bogatih starišev, ki lahko komodno študirajo brez pomoči širokih ljudskih slojev.

Povojne razmere se zelo razlikujejo od predvojnih. Pred vojno je dobro situirano meščanstvo in uradništvo nudilo dijaštvu dovolj dobro plačanih instrukcij. Po vojni vsega tega ni, ker si more malokdo vsled slabih gmotnih razmer plačevati instrukturje za svoje otroke. Vojna je tudi vzela veliko število štipendij, ki so vzdrževale veliko število dijaštva. Radi teh razmer bi bilo kljub univerzi v Ljubljani mnogo dijakov prisiljenih opustiti ali vsaj začasno prekiniti svoj študij.

Dijaško podporno društvo, ki je našlo gostoljubno zavetišče v Marjanišču, si je stavilo nalogo, ustanoviti in vzdrževati

menzo, ki bi nudila akademikom dovolj tečne hrane po znižani ceni. Oprenilo je v Marjanišču svojo kuhinjo, kjer se je preživljalo do 120 akademikov za dnevno ceno od 10 do 12 dinarjev. Ta nizka cena omogoča mnogim akademikom študij na univerzi.

Z upravičenim strahom gleda dijaštvo na bodoče šolsko leto. Kraji, ki so preteklo leto pokazali v dejanjih in darovih največ razumevanja za našo stvar, so letos uničeni po vremenskih neizostah. Mnogo akademikov iz teh nesrečnih krajev je popolnoma brez sredstev. Zato prosimo, naj pomagajo vsaj tisti kraji, ki niso od toče popolnoma opustošeni. Obračamo se na voditelje naših organizacij, da se odzovejo našemu klicu in pomorejo dijaštvu z dejanji.

Za pokroviteljstvo:

Dr. Anton Bon. Jeglič,
škof ljubljanski.

Dr. Andrej Karlin,
škof lavantinski.

Za Dijaško podporno društvo:

Furlan Tomaž,
t. č. predsednik.

Umek Janez,
t. č. tajnik.

Vzemi si k sreči to opomin! Kdo ve, če ni morda zadnji klic, ki te svari pred — alkoholom, ki je že mnogo ljudi pogljal v propast. Zato zahtevaj še danes eno številko našega lista — brezplačno — na ogled. Upravništvo «Preroda», Ljubljana, Poljanski nasip št. 10.

Popolnoma varno naložite svoj denar pri

Vzajemni posojilnici

v Ljubljani — r. z. z. o. z.

ki se je PRESELILA iz hiše Uršulinskega samostana na Kongresnem trgu poleg nunske cerkve v lastno novo palačo na MIKLOŠIČEVI cesti poleg hotela «UNION». — Hranilne vloge se obrestujejo

najboljše

z ozirom na višino zneska in odpovedni čas

Varnost za hranilne vloge je zelo dobra, ker poseduje Vzajemna posojilnica večino delnic stavbene delniške družbe hotela «Union» v Ljubljani. — Vrhutega je njena last nova lepa palača ob Miklošičevi cesti, več mestnih hiš, stavbišče in zemljišče v tu- in inozemstvu. — Denar se naloži lahko tudi po poštnih položnicah. 5881

Steklenice (balone)

v pletenih košarah po 50 litrov vsebine ima na prodaj »JUHAN«, d. z. o. z. Ljubljana, Gradišče 13

PO SVETU

V. zasedanje Društva narodov. Še nobeno zasedanje Društva narodov ni bilo tolike važnosti, kot je ravno letošnje, ki se vrši od 1. t. m. nadalje v Ženevi v Švici. Važno pa je prvič zaradi tega, ker se vrši po konferenci v Londonu, kjer je prvič, odkar je bil v Versaju sklenjen mir po svetovni vojni, prišlo do skupnega sporazuma med evropskimi velesilami in neoficielno Ameriko; drugič je važno zato, ker se ga udeležujejo vsi ministrski predsedniki evropskih velesil razen Mussolinija in tretjič je važno zato, ker se na njem obravnava vprašanje razorožitve, ki je najbolj pereče za ves svet. V Društvu narodov je doslej že včlanjenih 54 držav, ki so vse poslale svoje zastopnike k temu zasedanju. Zastopstvu naše države načeljuje zunanji minister dr. V. Marinkovič; ostali zastopniki pa so še minister za trgovino dr. I. Šumenkovič, ljubljanski vseučiliški profesor dr. L. Pitamic, dr. Polič, dr. Novakovič itd. Naš zunanji minister dr. Marinkovič je bil izvoljen za predsednika komisije, ki določa dnevni red, kar je bolj častna kot pa vplivna vloga, dr. Leonid Pitamic, znani strokovnjak prava na našem ljubljanskem vseučilišču in bivši predsednik deželne vlade v Ljubljani je bil med drugim izvoljen v finančno, tehnično in humanitarno komisijo. Zasedanje se je pričelo s slovesno službo božjo v katoliški katedrali Naše Gospe, kateri so prisostvovali tudi nekateri katoliški zastopniki. Cerkveni govornik je pozivljaval Društvo narodov naj bi bila njegova posvečovanja prešinjena krščanskega duha miroljubnosti, spravljivosti in krščanske solidarnosti. Za predsednika V. zasedanja je bil izvoljen bivši predsednik švicarske republike Josip Motta, ki načeljuje švicarskemu zastopstvu na tem zasedanju. Zelo sta povzdignila ugled in vpliv Društva narodov s svojo navzočnostjo od dne 3. do 6. t. m. Macdonald, angl. ministrski predsednik in Herriot, francoski min. predsednik, ki sta skupno predložila načrt vzajemne zaščitne pogodbe (garancijski pakt), po kateri naj bi bile v bodoče onemogočene vojske med državami — članicami Društva narodov. V četrtek 5. t. m. se je oglašil k besedi Macdonald, v petek 6. t. m. pa Herriot, ki sta razložila svoj načrt. Macdonald je dejal, da bi bila najboljša garancija (jamstvo) za mir, ako bi vse države bile članice Društva. Herriot je v uvodu svojega govora najprej omenjal ogromne franc. žrtve v svetovni vojni, nato pa je izjavil, da je naj-

Schicht

Pravo **Schichtovo** -milo z znamko „Jelen“ je najboljše in v uporabi najcenejše milo na svetu. Pri nakupu pazite na ime „Schicht“ in na znamko „Jelen“!

NOVICAR

srčnejša želja Francije, da se take katastrofe enkrat za vselej preprečijo, zlasti pa da je treba te nesreče preprečiti za male narode. Svoj govor je zaključil z besedami: »Mi nismo nikdar širili sovraštva, zato pa želimo tem iskrenejše, da vzcvete vsem narodom končno roža miru.« Dne 5. t. m. sta govorila še belgijski ministrski predsednik Theunis in češkoslov. zunanji minister dr. Beneš, ki je bil zelo živahno pozdravljen. V soboto, 6. t. m. zvečer sta Macdonald in Herriot zapustila Ženevo potem ko je skupščina Društva narodov soglasno sprejela njun načrt tikajoč se vzajemne zaščite in razorožitve. Društvu narodov se je naročilo, da skliče veliko mednarodno konferenco (posvet), ki se bo pečala z vprašanjem razorožitve. Do tedaj pa morajo podne komisije preštudirati mišljenje posameznih vlad in izdelati načrt, kako bi se praktično uredilo vprašanje posredovanja. V. zasedanje Društva narodov je s tem dovršilo svoje glavno delo. Storilo je velik korak naprej po poti k popolnemu pomirjenju sveta.

Rumunija in Besarabija. Rumunski zunanji minister Duca hoče svoje bivanje v Ženevi o priliki sedanjega društva narodov porabiti v prvi vrsti zato, da pridobi nekatere velevlasti, da se Besarabija prizna Rumuniji. Skupaj s finančnim ministrom bo poizkusil pridobiti zlasti še franc. ministrskega predsednika Herriota, da ne bo dovolil o priliki franc.-ruskih pogajanj razpravljanja o Besarabiji. Mimogrede bodi povedano, da se pripravljala Francija, da takoj po ženevskem zborovanju društva narodov prizna sovjetsko Rusijo. Dalje namerava rumun. minister Konstantinescu še tekom tega meseca posetiti Rim, da posreduje pri ital. vladi, da čimprej odobri ital.-rumunsko pogodbo iz leta 1919, glasom katere Italija priznava Besarabijo Rumuniji. Mi smo pa mnenja, da je ves ta rumunski trud zaman. O tem, komu naj se prizna Besarabija, bo odločala Rusija in pa besarabsko ljudstvo samo.

KMETE - HMELJARJE iz Savinske doline opozarjamo, da sprejema Ljudska posojilnica v Celju vse čeke, ki jih dobite za hmelj, četudi se ti čeki glasijo na kako banko in drugi denarni zavod, ter izplačuje zanje gotov denar ali pa se denar, če stranka želi, naloži na hranilno knjižico. — Kmetje, nesite torej čeke naravnost v Ljudsko posojilnico v Celju, poprej pri Belem volu, sedaj Cankarjeva cesta št. 4 (poleg davkarije). «Ljudska posojilnica» je pravi naš kmečki zadružni denarni zavod, kjer najvarneje naložite svoje prihranke. Vloge se obrestujejo po dogovoru do 12 odstotkov. 5201

d Iz poplavljenih krajev. (Obč. Zminec.) Kakor puščava izgleda dolina, po kateri je divjala povodenj. Na meter na debelo kamenja, proda, peska, debelih skal, lesa vseh vrst. In vendar so se vrstili preje tu gori po Hrastnici lepi travniki, njivice s trdom obdelane, ob hišah vrtovi z lepim sadnim drevjem. O vsem tem sedaj na mnogih mestih ni niti sledu. Kjer je rasel prej krompir, fižola, ajda, oves, je sedaj zajedena globoka struga. In kjer je prej tekkel potok, poleti tako pohleven, da je komaj gnal žage, je sedaj vso zasuto; le sem pa tja gleda iz peska še kaka oguljena vrba kot znamenje, kje je bil prejšnji vodotoč. In sadno drevje prej s tako skrbjo negovano? Veje in korenine razstresene vsepovsod; sem in tja pa gleda iz gramoza kak razklan štor — tu vam je bil sadni vrt. Hiše so videti kot bi bile postavljene v puščavo, vse golo je okrog njih, povsod sama posta rujava barva, nič zelenega ni okrog njih; in vendar je bilo poprej tako ljubko okrog hiše: sadno drevje, skladovnice drv, cvetice na oknih in skrbno negovane njivice okrog — sedaj pa je izginilo vse, le napol podrto zidovje je ostalo.

Grozna je morala biti tisti usodepolna noč. Pripovedovala mi je ženica pri neki hiši: Celo noč sem čepela na peči s svojimi otroci. Skozi okna in vrata je hrumela voda in drvela naprej. Bobnenje je bilo tako strašno, da nismo slišali ne groma ne strel in vendar je grmelo kot še nikoli. Vsled bliska je bilo krog in okrog svetlo kot podnevi. Pa povsod se je bliščala rujava voda. Hiša in peč se je tresla. Že smo pričakovali zadnjega sunka, ko nenkrat zahrešči in val je zanesel celo kopo smrek s koreninami izrvanih ravno pred okna: vse skupaj se je zajezilo in hiša je bila rešena. Na obeh straneh hiše je sedaj vodovje izkopal globoke struge, hišo pa je pustilo, a popolnoma zadelano.

Lahko si mislimo, kakšen strah so prestali ubogi ljudje. In precej podobno se je godilo večinoma po vseh hišah, kar jih ni odnesla voda. Ljudje še nikdar ne pomnijo kaj takega in zato, razumljivo, so se čutili v hiši popolnoma varne. Ko pa je začela voda s strahovito brzino naraščati in tekla na meter debelo okoli hiš, tedaj pa sploh niso mogli več izpod strehe. Ponekod so zlezli prav v podstrešje, pa tudi tu je drla voda skozi streho ne dosti manj kot na prostem.

In ko so se sedaj po prestanem strahu lotili dela, da rešijo in popravijo, kar se popraviti da, šele vidijo, kako škodo in delo je napravilo neurje. Tedne in tedne bo trajalo še, preden bo vsaj za silo urejena struga in uravnana pot. Razume se, da bodo ta čas kraji višje gori kakor odrezani od sveta in da ne morejo pripeljati ljudje iz vasi Sv. Barbara, Sv. Ožbolt in iz drugih vasi gori okoli Tosca z vozom ničesar in so navezani le na to, kar prineso na hrbtu po raztrganih kozjih stezah. Višje gori po senožetih in gozdih, kjer so bila

izpeljana pota, so se vdrli mnogoštevilni plazovi in popolnoma uničili vsa pota. Pri Sv. Ožboltu je na nekaterih posestvih po 30 in še več velikih usadov po senožetih. Na nekaterih mestih so se pokazala med peskom zrnca neke kovine, svetle kot zlato (mogoče kaka zmes žvepla) in to v precejšnjih množinah.

Dela za popravo so se začela že povsod. Najbednejšim je pomagala država s precejšnjo podporo. Trebijo in čistijo vsepovsod. Zal, da je delo silno težavno. Nanošeni material je kakor zlepljen in silno veliko je truda, da se kaj napravi. V prvi vrsti je treba napraviti pota, da se bo mogel prepeljavati živež in nabavni material, seveda pa delo vsled ogromnega razdejanja le počasi napreduje. Celu v sosednji bodovljski grapi, kjer je bilo razdejanje majhno v primeri s Hrastnico, bo silno veliko dela, preden bo zopet urejena struga in napravljena pot preko peska in skal in bodo poravljeni in nanovo postavljeni mostovi.

Ljudje vzdihujejo in ugibljejo, odkod vse to? Ob pogledu na to strašno razdejanje spoznamo, kar dosedaj mogoče še nismo imeli nikdar prilike videti: strašno moč naravne sile — vode. Ljudje so postali nasproti tej sili naravnost predrzni. Vodi so odmerjali ozke struge in še te so zadelavali z betonskimi mostovi. Človek bi mislil: nasproti tako trdni zgradbi je vsak še tako močan hudournik brezuspešen — pa pridere povodenj, dve uri komaj traja in kakšno razdejanje: debeli betonski zidovi so izginili, in posamezni kosi, po več tisoč kg težki, leže razmetani po travnikih daleč od prejšnje zgradbe; traverze potrgane in razlomljene. Ob pogledu na vse to moramo reči: Kako malo premore človek.

Naj dodam še mnenje, katero sem slišal od priletnega starčka iz teh nesrečnih krajev: «Veliko nesreč sem že dočakal, večje od te in tudi tolike še ne pomnim. In kot vse druge je tudi to dopustil Bog, ki gotovo tudi ve, zakaj. Morebiti je to poslal prav zato, da je pokazal, da je stari Bog še vedno nad nami. Saj ljudje delamo račune, po svoje seveda in pri tem pozabljamo na Boga. V posvetnosti zakopani delamo račune za prihodnost, za pri tem ne pomislimo, kako lahko nam Bog te račune prekrži. Saj nam niti spat ni treba iti in že se človek zbudi na drugem svetu, če je dodal stari očka in se je resnobno nasmehnil. In prav je imel stari: sredi vročega jasnega popoldneva gre človek od doma, zvečer ga že na poti proti domu zaloti povodenj in ga odnese. Enega

JUHAN

Krepčajte
otroke in bolnike
z „Juhanom“!

Vedno najnovejše

volneno blago za ženske obleke in bluze
A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mestni trg 10

zaloti v sladkem spanju, drugega pri rešilnem delu, tretjega na potu, enega pri molitvi, drugega v obupu, tretjega pri kletvi. In tako po vrsti vseh deset ali petnajst. Zanaša se človek na svojo moč, ko dela račune — pa vedimo: Bog jih tudi dela, a po svoje.

d Nekoliko pojasnil o novi ameriški priseljeniški postavi. Jugoslovanska kvota od 30. junija 1924 do 30. junija 1927 znaša 671 priseljencev (jugoslovanskih podaničkov) letno.

V kvoto se ne štejejo samski otroci izpod 18. leta in žene ameriških državljanov. Ameriški državljan, ki želi dobiti takega otroka ali ženo k sebi, mora vložiti prošnjo v Washington, D. C. na glavnega priseljeniškega komisarja (Commissioner of Immigration) ter mora za časa, ko vložil prošnjo, bivati v Združenih državah Ameriških. Za vložitev prošnje mora najprvo pisati na omenjeni urad po potrebno tiskovino (Form 633).

Nadalje ne spadajo v kvoto tujci ne državljanji, kateri so bili postavno pripušteni v Združene države ter gredo v stari kraj na obisk in se v teku enega leta povrnejo.

Do 50 % letne kvote imajo prednost stariši in samski otroci od 18. do 21. leta ameriških državljanov ter izvežbani agrikolturisti, to so poljedelci, vrtnarji, živinorejci itd. Za stariše in otroke od 18. do 21. leta mora državljan Združenih držav vložiti prošnjo za ameriški vizej na zgoraj omenjeni urad v Washington ter potrebuje tiskovino Form 633. Slednji pa se morajo obrniti za vizej sami na ameriškega konzula v domovini.

Vsi drugi sorodniki ameriških državljanov, kakor bratje, sestre, nečaki, svaki, nečakinje, sestrične itd. pa spadajo v kvoto ter nimajo nikake posebne prednosti. Nedržavljanji pa ne morejo vložiti nikake prošnje za svoje sorodnike, pa naj bodo isti otroci izpod 18. let, žene ali kar bili. Poslati jim morajo samo običaj. affidavite.

Nadalje se začasno dovoli vstop v Združene države Ameriške držav. uradnikom, njih pomočnikom, družinam in uslužbencem, turistom, gledališkimi igralcem, opernim pevcom in trgovcem, kateri dokažejo, da imajo važne opravke. Nadalje duhovnom, vseučilišnim profesorjem in pa zdravnikom, kateri so najmanj 2 leti izvrševali svoj poklic, njih ženam in otrokom izpod 18. leta, ako jih spremljajo ali jim sledijo. Tudi študentje nad 15 let stari zamorejo biti začasno pripušteni, ako pridejo sem edinole v svrhu nadaljevanja študij na kakšni višji šoli ali univerzi. Vsi ti se morajo obrniti za ameriški vizej na najbližnjega ameriškega konzula v domovini ter predložiti zadostna dokazila, da želijo samo začasno potovati ter se po določenem času zopet vrniti. Študentje morajo predložiti sprejemno potrdilo šole ali zavoda, kjer bodo svoje študije nadaljevali in koliko časa bodo trajale.

Ameriški vizeji, izdani pred 1. julijem t. l., niso več veljavni in vsi oni potniki, kateri majo take vizeje, si morajo preskrbeti nove ter za iste ponovno plačati vsoto 10 dolarjev. Ako potuje na en potni list več oseb, mora vsaka plačati 10 dolarjev

za ta vizej. Ako n. pr. potuje družina, sestojeca iz 5 članov, stane ameriški vizej glasom nove postave 50 dolarjev.

d Izseljavanje v Mehiko. Mehika je država med severno in južno Ameriko. Ker je našim ljudem pot v Združene države domala zaprta, se izseljujejo v Mehiko. — Izseljenski komisarijat nas pa opozarja, naj ljudje ne hodijo v Mehiko, ker so tam vedno revolucije in je zelo težko najti kruha.

d Krščanski starši! Le kratek čas je in poslali boste svoje sinove študirat v Ljubljano. Če hočete dobiti zanje dobro gospodinjino in stanovanje, se oglasite v Ljudskem domu pri podružnici S. D. Z., kjer se je oglasilo mnogo vernih gospodinj, ki so pripravljene vzeti dijake in dijakinje, posebno nižješolce, na stanovanje s hrano ali tudi brez hrane. Vprašate lahko vsak dan od 10—12 dopoldne in od 5—6 popoldne in ne bo vam žal. — Odbor podružnice.

d Ljudska posejlnica v Ljubljani je darovala za poškodovance v župniji Polhov gradec K 40.000 in za poškodovance v župniji Sora in Škofja Loka K 40.000, skupaj K 80.000. Za velikodušen dar se obdarovanci pristrčno zahvaljujejo.

d Pametna naredba. Finančni minister je izdal naredbo, da se organi finančne straže ne smejo udeleževati pri Orjuni in jim je tudi nošenje orjunskega znakov prepovedano.

d Za prošta v Novem mestu je imenovan č. g. Karel Čerin, špiritual v samostanu uršulink v Škofji Loki.

d Umrl je v Zmencu pri Škofji Loki bivši župan g. Luka Dagarin, velik poštenjak. N. v m. p.

d Nagrada za dobro vzdrževanje cest. Avtomobilski klub je razdelil tri nagrade v znesku 4500 Din trem cestarjem, ki najboljše vzdržujejo ceste v Sloveniji. In sicer so dobili prvo nagrado (2000 Din) cestni mojstri Ivan Tavčar, Franc Debeve in Filip Fatur za cesto od Kranja do Ljubelja. Drugo nagrado (1500 Din) je dobil Matija Kos za dolensko cesto od km 0—42. Tretjo pa (1000 Din) Maks Rovšek za trojansko cesto od Tepanj do Maribora.

Četrta letošnja žrtev na Triglavu je jurist Vladimir Topolovec. S svojim tovarišem Alojzijem de Reggi je v nedeljo dne 24. avgusta plezal po sredi severne Triglavske stene proti vrhu. Kakih 20 m pod Kugyjevo polico nenadoma omahne na mokrem in zasneženem skalovju ter pade preko svojega tovariša de Reggija, kateri je plezal za njim, v globino. Tovariš de Reggi je srečno došel do Kugyjeve police ter se rešil. Hitel je v Triglavsko kočjo oznaniti nesrečo. Trdijo, da je moral Topolovec obležati približno 400m pod vrhom, oziroma kakih 600 m nad podnožjem v sredi Triglavske severne stene. Vse iskanje Topolovečevega trupla je bilo do sedaj brezuspešno.

d Pogrebni obred v Vratih. Truplo ponesročnega Vladimirja Topolavca, ki leži v sredi Triglavske stene v nepristopnem žlebu, je v nedeljo, 31. avg. t. l. po pogrebem obredu blagoslovil izpod Triglavske stene g. svetnik Aljaž. Svečanost se je vršila popoldne ob pol dveh v navzočnosti

starišev in sorodnikov ponesročenca ter mnogoštevilnega drugega občinstva. Trije govorniki so se poslovili od rajnega, pevci so mu zapeli par žalostink. V Triglavsko steno so mu pritrdili mramornato spominsko ploščo. — Brez dvoma je bila v Vratih to prva svečanost te vrste.

d Minister Vesenjak je obolel in ga nadomestuje minister dr. Kulovec.

d Debelo gledajo uradniki v belgrajskih ministrstvih, ki jih imajo Slovenci. Zakaj ministri so že ob osmih zjutraj v uradu in uradujejo nepretrgoma do pol dveh, uradništvo pa do ene. Tako morajo uradniki biti točno ob osmih v uradu in ne morejo pred eno oditi.

d Smrtna nesreča v Prevaljah. Svojo hišo je dvigal s potrebnimi pripravami posestnik Rok Bertold v Strojni pri Prevaljah, da bi odstranil prepelele stebre, na katerih je slonel prednji del. Pri tem se je poslopje premaknilo in stisnilo 59 letnega tesarja Filipa Gorenška iz Strojne tako močno, da je bil pri priči mrtev. Nesrečni mož je zapustil šest nepreskrbljenih otrok.

d Tat na živinskem sejmu v Ljubljani. Na sejnišču pri klavnici je privezal kmet iz okolice svojega vola k drevesu in je odšel s sinom malo pogledat v mesto. Ko sta se vrnila čez poldrugo uro sejmarja zopet na sejnišče, je vol izginil. Predrzno tatvino sta izvršila najbrže dva tatova, izmed katerih je eden pazil, drugi pa je odpeljal vola. Vol je bil okrog 500 kg težak.

d Roparji napadli hišo, ubili gospodarja in pobrali denar. V Mrteču pri Radni v Boštanjki občini se je izvršil predrzen roparski umor in rop. Trije s sajami namazani in v strgano obleko našemljeni roparji so vlomili v hišo posestnika Franceta Klenovška. Še predno so se domači zavedli, so pobili roparji gospodarja Franceta potleh in so ga umorili. Zena Julijana in pa hlapec Janez Klenovšek sta komaj ušla nasilnim roparjem, ker bi jih bili gotovo tudi potolkli. Roparji so ukradli nato iz shrambe 1400 Din in dve srebrni uri, vredni 800 Din, nakar so pobeignili. Po opisu žene in hlapca je bil eden roparjev okrog 24 let star, črn, brez brk, črno oblečen, s čepico na glavi, drugi mu je bil podoben in je bil tudi slično oblečen. Kot storilci se najno sumljivi štirje možki — eden je morda zunaj stražil, dočim so tovariši ropali v hiši — katere so videli domačini prejšnji večer v gozdu, kjer so se jako sumljivo obnašali. Roparji, ki so gotovo tujci, so pobeignili še tisto noč preko meje na Hrvaško.

MED BRATI IN SESTRAMI.

Toča. V torek, 2. t. m. popoldan je divjala nad Idrijo in njeno okolico huda nevihta s točo. Tekom četrte ure je bilo popolnoma okleščeno vse drevje, poljski sadeži pa popolnoma uničeni. Po mestu je toča pobila tudi zelo veliko šip po oknih; tudi mnogo opeke po strehah je potolkla toča,

Največja izbira

vsakovrstnega sukna in hlačevine za moške obleke
A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mestni trg 10.
Njivo ali travnik, če ne boš podpisal, ne dobiš

ki je bila debela kot oreh. Povzročena škoda je zelo velika in ljudje ne vedo, kam bi se obrnili za pomoč.

Bomo videli, ako bo držal besedol Italijanski minister Federzoni je poslal slov. polancu dr. Besednjaku pismo, v katerem mu sporoča, da je slovenskim kulturnim društvom dovoljeno delovanje in da za to ni treba predhodnega odobrenja pristojnih prefektur. Za vsa slovenska društva velja laški društveni zakon. Odslej se bo zahtevalo samo to, da društva javijo svojo prireditvev pristojnemu občinskemu uradu.

VOJAŠKE ZADEVE.

Vprašanje: Letos sem bil potrjen na polni rok. Oče je star 72 let, mati pa 64. Izmed bratov jih je šest služilo polni rok, eden je pa stalno prost. Ali imam pravico do oprostite, ker sem najmlajši? M. U. V.

Odgovor: Pravice do oprostite nimate, ker je v vaši družini še več delazmožnih bratov. Pač pa bi imeli pravico do skrajšanega roka, ako sta 2 brata pred Vami zaporedoma služila polni rok. V tem slučaju je vložili prošnjo, pri poveljstvu pristojnega okrožja, ki jo je opremiti s potrdili, da sta 2 brata neposredno pred Vami služila polni rok.

Vprašanje: Sem invalid in sem dobival 30 K mesečne podpore. Ko sem bil nedavno klican k pregledovanju, se je od mene zahtevalo, da predlagam pričo, ki bo potrdila, da sem bil ranjen v vojski. Jaz sem bil pa ranjen in od Rusov vjet in sem bil šest let v ujetništvu. Ne spominjam se pa na nobenega znanca, ki je bil zraven, ko sem bil ranjen. Kaj mi je storiti, da bi zopet dobil podporo, ki mi je bila ustavljena? N. C.

Odgovor: Da se preprečijo goljufije, se zahteva od vsakega invalida, da dokaže s pričami, da je hibo res v vojski dobil. Če nimate nikogar, ki bi bil tedaj zraven, ko ste bili ranjeni, morate pač z drugimi dokazi dokazati, da ste bili pohabljeni v vojski. Gotovo imate n. pr. priče, ki bodo lahko potrdile, da ste odhajali zdrav na vojsko. Mogoče imate kakšna pisma, ki ste jih pošiljali iz bolnice svojcem. Na vsak način morate z verodostojnimi dokazi dokazati, da ste bili ranjen v vojski. Sicer pa vse invalide opozarjamo na invalidski zakon, ki ga bo vlada v kratkem izdelala in predložila parlamentu.

Vprašanje: Leta 1921. sem bil potrjen in takoj nato oproščen kot hranilec. Oče je star 76 let, sestra pa 23. Drugega ni v družini. Ali bom oproščen za vselej, ali bom moral še služiti? F. B.

Odgovor: Če se razmere v vaši družini do tedaj, ko boste dopolnili 25. leto starosti, ne bodo spremenile, tedaj vam ne bo treba služiti.

Vprašanje: Do kedar traja termin za vlaganje prošnje v svrhu odložitve vojaške službe radi dokončanja študij? Kam je treba prošnjo nasloviti? Dijak Anton B.

Odgovor: Termina za vlaganje prošnje v gornji zadevi sploh ni, ker vas tudi nihče ne sili, da jo vložite. Vse prošnje, ki jih pošiljate vojaškimi oblastvom, je treba vlagati pri prvi instanci, to je pri poveljstvu pristojnega vojnega okrožja.

POLITIČNI ZAPISKI

p Pri občinskih volitvah v Sodražici je dobila SLS 16 odbornikov, liberalci 9. — V Kočevju SLS 7, Nemci 9, druge liste 9 odbornikov.

p Na Rovih je ob priliki občnega zborna Kmečke zveze poročal 31. avgusta posl. Štrein. Jasno je osvetlil razvoj zadnjih političnih razmer ter obrazložil namere sedanje in predhodne vlade. Pozival je k potrpežljivosti, ako ni takoj vse drugače: ne samo odločnosti je treba poslancem v sedanjih razmerah, ampak tudi veliko previdnosti modrosti. Na predlog posestnikovega sina Frana Potočnika se je izreklo Jugoslovanskemu klubu soglasno zaupanje in priznanje. Načelnik krajevne kmečke zveze je ostal Janez Rode-Kordin.

p Občinske volitve v Mariboru se bodo vršile 21. septembra. Slovenci nastopijo s skupno listo, katere nosilec je dr. Jerovšek, ravnatelj Cirilove tiskarne in tudi najstvarnejši delavec v mariborskem občinskem svetu.

p Huda jeza je obšla samostojneže, ker je sedanja vlada popravila nasilja, ki jih je prejšnja vlada izvršila nad kmetijsko družbo, ko je brez povoda razpustila odbor in postavila samostojnega kandidata Župneka za komisarja. Po smrti predsednika Pirea je namreč po pravilih vodil to družbo prvi podpredsednik prof. Jarc, toda to liberalni gospodi ni ugajalo. Zato so odbor kratkoma razpustili. Sedanja vlada je zadostila čutu pravčnosti, da je poverila vodstvo družbe zopet prof. Jarcu, ki je po pravilih zato edini upravičen.

p Kako se Pucelj smeši. Gosp. Pucelj je naslovil na kmetijskega ministra (!) vprašanje, kaj je voljan ukreniti z 20% odtegljaji pri zamenjavanju kronskih bankovcev. Ponižno vprašamo g. Pucelja: Kaj je pa on ukrenil glede teh 20%, ko je bil celo leto kmetijski minister v državi SHS. Ali g. Pucelj ne čuti, kakšno zaušnico je s tem sam sebi prisolil.

p Kongres slovenske kmetске mladine se je docela neopaženo vršil pretekli teden v Ljubljani. Zakaj vodili so ga samostojneži, ki so prvih radi svojega izdajstva nad slovenskim ljudstvom izgubili ves ugled v Sloveniji, drugi pa so vse preje kot kmetje. Radič je zapisal v svojem glasilu, da je ta slovenska kmetška mladina brez kmetov, o »Kmetijskem listu« pa, da je gosposko glasilo gosposke stranke. Zdi se nam, da se Radič brez potrebe razburja, zakaj vsaka stvar, ki nima resnice v sebi, sama od sebe razpade in pri samostojnejih se je to preje pokazalo, kot smo pričakovali.

d Dvoboj med dr. Žerjavom in dr. Kukovecem. Slovenska liberalna stranka se je, kakor smo že zadnjih poročali, zopet začela cepiti. Vodja štajerskih liberalcev, dr. Kukovec, je prestopil na Davidovićevo stran in je potegnil mnogo liberalcev za seboj. V Rogaški Slatini je imela pretekli teden štajerska liberalna stranka sestanek, na katerem je dr. Kukovec bral krepke le-

vite dr. Žerjavu in njegovemu razdiralnemu delu v državi. Na Kranjskem zaenkrat »Jutro« in »Slovenski narod« še držita dr. Žerjava, toda tudi v Ljubljani vre in ima dr. Kukovec mnogo pristašev. Tako ugaša zvezda dr. Žerjava, zakaj vsaka krivica, vsaka korupcija in vsako nasilje samo sebe ujé.

p Strah. V radikalni stranki v Belgradu je nastalo veliko vrvenje, odkar se je poznalo, da vlada misli z zakonom o pobljanju korupcije prav zelo resno. Neprestano se može posvetujejo. Sklenili so, da je najbolj pametno, da sedanja vlada odstopi in da prestor — radikalom.

p Kjer Pribičević, tam škoda. Predsednik skupščine, Lj. Jovanović je govoril na shodu radikalne stranke v Splitu, kjer je dejal o Pribičeviću, da je bila zveza z njim velika škoda za radikalno stranko. Kakor se iz tega vidi, radikali ne bodo nikdar več nasedli Pribičeviću in tako bo ta mož, ki je v zvezi z dr. Žerjavom, povzročil poleg Pašiča največjo škodo državi in najkrivičnejša nasilja nad ljudstvom, za dogleden čas popolnoma odstranjen iz politike. S tem pa je obenem odstranjena ena glavnih zavor proti avtonomiji.

p Kaj je Pribičević. Če minister govori, se mora zavedati, kaj reče. Posebno je previden v besedah notranji minister g. Nastas Petrović. In ta mož je izjavil o Pribičeviću sledečo hudo sodbo: »Kdor nepristransko razmišlja in ocenjuje Pribičevićevo postopanje, mora priti do zaključka, da je Pribičević ali neizobražen in nelojalen človek ali pa nenormalen. Rekel bi, da je zadnje res. Že prej sem se ga češče izogibal in se ga tudi sedaj. V srbsko-hrvatskem sporu, pri katerem trpita država in ljudstvo, je igral ta človek najnesrečnejšo vlogo in jo igra še danes. On ne vpliva pomirjevalno, ampak dela spore in razdore. Bolj nesrečnega človeka ni bilo v življenju prejšnje Srbije niti ga ni danes v novi državi. Proti takemu človeku morajo vstati vsi, ki ljubijo državo, ga odstraniti iz javnega življenja. Sreča je za demokratsko stranko, da se ga je rešila. Težko je za radikalno stranko, ker si ga je naprtila na rame.

p Nasilja v Bolgariji. Sedanja vlada v Bolgariji, ki ima proti sebi ogromno večino kmetškega in delavskega ljudstva, pa se z oboroženo silo drži na svojem mestu, je dala usmrtiti že do 18.000 svojih političnih nasprotnikov, ki so se ji zdeli nevarni. Tudi pri nas se je hotelo poskušati z nasiljem in umori, pa hvala Bogu, mi nismo na Bolgarskem. Primo di Rivera, španski nasilnik, Mussolini, italijanski vlastodržec in Cankov, bolgarski tiran so še danes vzorniki raznih Pašičev, Pribičevićev in razbojniških orjuncev.

Perečni prstani

14 kar. zlato
8 kar. zlato
amerik. dublé

vedno v zalogi!

F. ČUDEN

Ljubljana, Prešernova 1
Selenbergova 7

NAZNAMILA

n Evhariistični shod za semiško dekanijo se vrši v Črnomlju, dne 20. in 21. septembra t. l. po sledečem redu:

1. V soboto, dne 20. septembra ob 7. uri zvečer slovesno zvonjenje po vseh cerkvah dekanije, v Črnomlju razsvetljava. Ob 8. uri zvečer se izpostavi sv. Rešnjé Telo, slovesne litanije in prvi govor: Pomen in namen evhariističnega shoda. Sv. Rešnjé Telo ostane izpostavljeno celo noč. O polnoči slovesna sv. maša in skupno sv. obhajilo vernikov.

2. V nedeljo, 21. septembra se začne sv. maše zgodaj. Ob 6. uri drugi govor: Evhariistija in žena, potem sv. maša s obhajilom. Ob 8. tretji govor: Evhariistija in moške in sv. maša. Ob 9. evhariistično zborovanje tretjerodnikov v cerkvi sv. Duha. Ob 10. četrti slavnostni govor: Evhariistija in Marija in slovesna sv. maša. — Popoldne ob 1. uri v cerkvi sv. Duha evhariistično zborovanje Marijinih družb. Ob 22. procesija s sv. Rešnjim Telesom. Po procesiji bo na trgu v Črnomlju peti sklepni govor: Evhariistija in misijoni, potem skupna posvetitev, zahvalna pesem in končni blagoslov. Godba bo igrala iz Črnomlja in Semiča. Vse družbe in društva prinesite s seboj svoje zastave! — Belokranjci vsi na noge, da se skupno poklonimo svojemu neumrljivemu Kralju nebes in zemlje!

Na Homecu pri Kamniku je na kvaterno nedeljo shod SLS, ker se ni vršil kot običajno 8. t. m. Pridite v obilnem številu.

n Črnomelj. Drugo nedeljo v septembru t. j. 14. sept. se vrši po osmi sv. maši pri Skubicu občni zbor Kmečke zveze. Ako ne bodo poslanci v Belgradu, poročila o položaju poslanec Neumanič, sicer pa kakšon govornik iz Ljubljane. Udeležba vseh članov obvezna.

n Sv. Rupert v Slovenskih goricah. Naš Orele priredi s sodelovanjem orlovske srenje pri sv. Lenartu dne 14. sept. ob 15 pop. javno telovadbo. Med telovadbo bo svirala lenarska godba. Prijatelji orlovstva, pridite in pogledite, kako gibčne peruti imajo naši Orli v Slovenskih goricah.

n Krško orlovske okrožje vabi bratske odseke in krožke k celodnevni prireditvi, ki se vrši dne 14. sept. 1924 v St. Jerneju na Dolenskem. Spored: Ob 4. zjutraj budnica, ob 9. zbiranje Orlov, Orlic in naraščanja pred »Društveno dvoranco«, nato s godbo obhod po vasi k sv. maši, ki bo v slučaju lepega vremena na prostem. Po sv. maši zborovanje (govori dr. Česnik). Po litanijah (ob 2.) javna telovadba in prosta zabava. Ker je to edina večja prireditev letos v naši dolini, zato pridite, prijatelji orlovstva ta dan vsi v St. Jernej. Prireditev se vrši ob vsakem vremenu. Bog živi!

n Smartin pod Smarno goro. Redni občni zbor kat. slov. izobraževalnega društva se vrši v nedeljo 14. t. m. ob 3 popoldne v društveni dvorani. Pred zborovanjem poje društveni pevski zbor! — Člani, pridite polnoštevilno! — Odbor.

Ješica. V nedeljo 21. t. m. priredi tuk. kat. izobraževalno društvo veliko javno tombolo. Vselej lepših dobitev gotovo ne bo ostal nihče doma. — Tombola se vrši ob vsakem vremenu, pred oziroma v Društvenem domu. Pričetek ob 3. popoldne. Tablice se po 2 Din prodajajo v trgovini Smerke v Stožicah.

Na Črnučah gostuje v Društvenem domu v nedeljo, dne 14. t. m. društvo »Kamnik« iz Kamnika z P. Petrovičevno dramo »Dušec«. Začetek ob 3. uri popoldne. — Pridite v največjem številu! Odbor.

n Na žalestni Gori pri Mokronogu je porcijunkula 21. septembra.

n Smartno pri Litiji. Dne 14. t. m., v nedeljo zjutraj po prvi maši bo v Društvenem domu predavanje o sadjarstvu, posebno o obiranju in spraviljanju sadja. Predaval bo G. sadjarski nadzornik M. Humek.

n Na orglarski šoli Cecilijinega društva v Ljubljani se prične šolsko leto 1924/25 v ponedeljek 29. septembra. Ob devetih popoldne bo ta dan v šolskih prostorih v Alojzovišu vpisovanje učencev in sprejemni izpiti. Na novo vstopajoči učenci naj prinese seboj rojstni oziroma krstni list, zadnje šolsko spričevalo in izkaz o navednosti. Vpisnina znaša Din 20, šolnina mesečno Din 40.

SIRON · DOMOVINE

ŠKOCJAN PRI TURJAKU.

(Orlovska prireditev.) Dne 15. avgusta je priredilo ribniško orlovske okrožje v našem Škocjanu svoj tabor, ki je uspel v veliko zadovoljnost naših faranov, ki kaj takega še niso videli. Da je prireditev tako lepo uspela, vsa čast Vam, fantje in dekleta, ki ste se s pripravami za tabor toliko trudili! Tebi — novonastavljenemu odseku škocjanškemu pa želimo, da uresničiš na sebi to, za kar sta Te — kakor tudi vse Orle — navduševala gg. govornika. Fantje, zavedajte se, da ni nič tako lepega, kakor fant poštenjak! In to Ti hoče dati orlovska organizacija. Zato se ne bojte, fantje-Orli, tistih, ki se podobni nočnim sovam!

IZ BEDNJA POD PLESEVICO.

(Razno.)

Tudi v naši vasi, ki šteje 40 hiš, smo precej napredni. Dobili smo tudi Domovino, 16 izvodov, a so je svedni ljudje olepšali s napisom — naraj. Po naši občini so nekateri gobeždači napravili velik hrup zaradi občinskih volitev. Posledica je bila, da so bile volitve preložene, ki bi se sicer vršile že 29. junija t. l. — Podružna cerkev sv. Magdalene na Pleševici je brez vsakega svonal Ni baš lepota za našo vas, da si ne bi mogli preskrbeti vsaj enega jeklenega zvonca! Pred vojno smo imeli tri bronaste, a sedaj stoji cerkev zapuščenca kakor v puščavi. Mi imamo dosti rojakov v Ameriki, ki bi nam lahko velike pomagali, torej začnimo sbirati za svon. Naša vinorodna Pleševica je letos uničena, peronospora je napravila ogromno škodo kakor tudi v sosednjih krajih. — Domačin.

HOMEČ.

(Ugovor proti obč. volitvam.)

Ker se še vedno širijo po občini govorice, glede zadnjih občinskih volitev, smo primorani pojasniti sledeče: Občinske volitve v Homecu se tako presenetlice naše kmotijace in nekmetijace, da so šele v desetih dneh prišli do sapa. Zbrala se je deputacija generalnega Pueljovega štaba v Homecu ter je korakala s poverjenimi glavnimi in glavni stan Zerjavovcev, t. j. v Radomlje k dr. Potokarju s prošnjo, da jim sestavi ugovor proti volitvam. Seveda niso imeli tehničnih razlogov, ker volitve so se vršile v redu. Zato se se pa poslužili nesramnih

n Čebelarstva podružnica Vodice na Gorenjskem priredi dne 14. t. m. popoldne ob 15. (3.) uri v prostorih g. Jerneja Ravnikarja v Slnkovem turu veseloigro »Bob iz Kranja«, pri kateri sodeluje priljubljena Bukoviška godba. Prireditev se vrši brez plesa. — Vsi čebelarji, prijatelji in somišljeniki uljudno vabljani. Za zabavo in pokrepčilo bo zadostno poskrbljeno. — Pridite vsi, da si olaščate skrbi polna srca. Na svidenje. Bog živi!

n Čebelarstva podružnica Vodice. n Strugarjem. Na letošnjem volesejmu je bilo v belokranjskem paviljonu veliko povpraševanje po čutarah. Naročil bi bilo za par tisoč komadov. Ker se čutare danes nikjer ne izključajo, bi bilo zelo koristno, da se strugarji zanimajo za ta promet. Vzorec čutar se strugarjem na razpologo v uradu za pospeševanje obrti kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v Ljubljani, Dunajska cesta št. 22. Mogoče bi se zanimali ribniški strugarji za stvar in ni izključeno, da se lahko naredi prav dobra kupčija.

n V Retečah pri Škojji Loki priredi Kat. izobr. društvo na semazju nedeljo dne 14. sept. točno ob 3 v Domu kmečansko dramo s petjem: »Denar in ljubezen«.

n Iz Novega mesta se nam poroča, da se je preselila Ljudska posojilnica iz I. nadstr. v pritličje poleg trgovine Angele Jančeva. Kakor smo že svojočasno poročali, je kupila Ljudska posojilnica hišo na glavnem trgu ob Gospodarske zveze. Ker je bil dosedanjí odhod v I. nadstropje zelo neokreten, bo pač ustrezno zadržarjem in vlagateljem in sploh občinstvu, da bo imelo primeren dostop paravnost iz glavnega trga v prostora.

laši, katere so po celi občini znane. Ugovor se vršil mesto v osmih v desetih dneh na županstvo. Razumljivo je, da je bil g. župan ugovor upravičeno zavrniti. Najbolj čudno se nam pa vidi da je gosp. okrajni glavar dr. Ogrin dva dni prej predno je bil ugovor vložen iskal naredbo, da občinski odbor v Homecu ne položi obljube v sled tega, ker je vložen ugovor. Seveda je g. župan precej debelo gledal, ker on ni vedel za nikak ugovor. Radovedni smo, kako si tolmačita gg. okrajni glavar dr. Ogrin in dr. Potokar volivni zakon § 43. Prav tako svetujemo sadnjemu, naj si ne dela skrbi glede paraventa, ker Homečani si znajo svoje občine najbolje urediti sami.

MENGES.

(Obč. volitva.)

Pe zaslugi Antona Vahtarja bomo imeli dne 21. sept. zopet občinske volitve. Glav. hoče biti v vsak način občinski odbornik. Trdil je sicer, da sploh ne mara kandidirati, na svoji listi se je kljub trditvam pomaknil iz 3. na 2. mesto, da bi ne padel. Od vas, volivci, je odvisno, ali bo izvoljen, ali ne. Sam o sebi misli, da boljše ne vna nič. gospodariti, kakor on. S tem, da je uročil pritisk, je pokazal, da za občino ne zna, ker ji je pevarstvo nepotrebno stroške za nove volitve. Tudi imenitna hoče biti. Sam je rekel: »Četudi nič ne doseže«, videli bomo vsaj, kaj znamc. Zelo vesel je, če Domoljub kaj pove od njega. Dotični list nalepi na okno in opozori ljudi, naj ga bere. Pri teh volitvah bomo imeli kar pet skrinjic. Skrinjica slov. ljud. stranke bo sedaj prva, delavcev in malih posestnikov pa druga. Volivci, dobro si to zapomnite, da se ne boste motili, ker sadnjit je bila naša tretja, delavcev pa četita. Napredno-gospodarski listi so kajlivi dali ime »Lista krišev in tečajev, ker so toliko napredni, da niso mogli dobiti takih namestnikov, ki bi znali pisati, ampak so se morali podkritati. Volivci, sadnjit je bila naša smaga častna, glejte da bo sedaj še bolj. Pripeljite na volišče tudi vse one, ki so sadnjit ostali doma.

RADOMLJE.

(Pred obč. volitvami.)

S pomilovanjem do dnevnih revčev smo štali v sadnji »Domovine« dopis iz Radomlja. Nad vse ganljivo se se glasili verski, v katere stavijo naši naprednjaki sadnje svoje upanje. Gotovo ste hoteli s svojimi otročarijami v »Domovine« pridobiti volivce, da vam bodo izrekli pri prihodnjih volitvah zaupanje, ker ga vam nise pri sadnjih.

Toda gg. Potokarji in drugi, zapomnite si, da smo volivci vašega gospodarstva že preko grla sili; še bolj kot pri zadnjih volitvah vam pokažemo nezupanje pri prihodnjih. Le pomirite se ter pustite vaše Jakec, Janesko, Lojzke in druge v miru ter se oprimate resnega dela v blagor ljudstva. Omenjeni vam pa snajo delati še kedaj preglavice. Kar se pa tiče vinočeta in pijanosti, omenimo mimogrede, da se ni nikjer v nobeni gostilni in v nobenem vinočetu istočilo nobeđen dan tolike vina in žganja kot se ga je na dan volitev pri Pavlu Potokarju v Radomlju. O tem se poredati veliko več g. dr. Trampuš, kateri je bil tudi navzoč. O sreškemu poglavarju priporočamo za prihodnjit strožjo naredbo. Kar se pa tiče županskega stolčka, povemo tu splošno mnenje, da se Potokarji in drugi dožupanevali.

ZAGORJE OB SAVI.

(Občinsko gospodarstvo.)

Da se naši občani in davkoplačevalci, približno seznanijo z razmerami, ki vladajo v njihovi občini jim predočimo sledeče:

Gospodar položaja je g. Čobal, duševni vodja soc. dem. državni poslanec na razpoložanju. Župan Repovž je odvisen od njegove

I. Amerika

se imenuje fina rujava kotenina, izdelana iz najboljšega ameriškega bombaža. — Po trikratnem pranju postane snežno bela. V zalogi pri-

A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mestni trg 16.

milosti. Po njegovi zaslugi je prišel do županskega stola in po njegovih navodilih tam kima. Izvoljen je bil s pomočjo liberalnih birokratov, katerih volja je tudi vtelesena v g. Cobalu in v tem pravcu gre občinska politika.

Pereče vprašanje v občinskem odboru je nova šola. Klub občinskih odbornikov SLS je vedno naglašal, da če je res potrebna zidava šole, naj se prezida stara šola, za kar so bili že pred vojno izgotovljeni načrti.

Predlog seveda pri rdeče-narodni zvezi ni prodir. Ta je sklenila, da se zida nova, moderna meščanska šola, kakršno še najbrž v Belgradu nimajo. Vsi protesti odbornikov SLS niso nič pomagali. Dali so se izdelati načrti, ki so stali pri g. ing. dr. Kasalu malenkost 90.000 Din. Pripomnimo, da se ni razpisala oddaja načrtov, katere nič ne rabimo, pač pa so se enostavno oddali g. Kasalu, ki je znan, da je zelo drag. Približno tako se gospodarji.

Dalje se bo prezidavala in dvignila občinska hiša in izolirnica. To bi morda ne bilo nič napačnega. Čudno se pa sliši, da bo stanovanja tamkaj zasedel g. župan, menda s sorodniki do petega kolena. V občino menda spadajo uradi, orožništvo, financa itd. Če se bodo pa že oddajala stanovanja, pa naj ga dobi tisti, ki je potreben. Potem je lahko tudi občinski revež.

G. župan se včasih čisto živji v misel, da je sam v občini. Tako je dal poslati neko stransko pot, katero uporabljajo edino on in njegovi otroci, ki hodijo po tisti po mleko. Pravi, da mu to dovoljuje občinski red. Prav! Samo ne vemo, koliko časa mu bo?

Vemo, da ima občina veliko bolj potrebnih stvari, kot je sanjarjenje o novi šoli, ki bi obremenila našega davkoplačevalca huje, kot je Francija Nemčijo z reparacijami. Saj pravi g. Cobal, da bi bilo treba na direktne davke pribiti za slučaj, da se bo gradila nova šola, še 100 %. Seveda bi to višino le g. Cobal lahko nosil.

Svarilo gospode naj se nikar ne igrajo s denarjem davkoplačevalcev, ker bodo pri prihodnjih volitvah govorile njihove kroglice!

ZALINA.

(Smrt vojaka.)

Umril je dne 15. avgusta Franc Fink, vojak 12. pp. v Debru Makedoniji. Pokojnik je bil značajan mladenič, vnet za krščanske vzore, delaven član naših društev, zlasti pa Marljine družbe, ki ji je bil jako zvest. Domači ga bodo zelo težko pogrešali in tudi drugi, ker je bil vsakemu ljub tovariš in zvest prijatelj. Upamo, da se že veseli pri svoji nebeški Materi, ki jo je tako ljubil.

IZ BRUSNIC.

(Živinski semenj.)

Dne 13. sept. t. l. se bo vršil pri nas običajni živinski semenj. Da bo pa živahnejša kupčija z živino, se vabijo domači in tudi tujei, da priženo veliko živine. Živino-rejci, skrbite, da bo tudi pri nas semenj postal takšen, kakršni so drugod, zakaj škoda bi bilo uničiti semenj, ampak skrb občine naj bo, da se brusniški sejem poveča in ohrani še v bodoče in sicer v večjem obsegu kot do sedaj.

SMARTNO PRI LITVI.

(Kmetijska zadruga.)

Kmetijska zadruga je sedaj dovršila svoje delo in uredila prostore tako, da služi res pravemu kmetškemu, zadrugnemu namenu. V zadrugi dobijo člani vse kar potrebujejo. V zalogi ima veliko izbiro manufakturnega blaga, špecerije, vsakovrstno železo, posodo, orodje, steklo itd. V zadnjem času je dobila tudi vsakovrstne poljedelske stroje najboljših vrst iz najboljših čeških tovarn, kakor mlatilnice, veterinike (pajkeline), repereznice, sesalke za gnojnice, vsakovrstne moderne pluge, okopalnice, ospalnice, brane, sadne mlince itd. Posebno se opozarjajo člani, da si pred nakupom najprej ogledajo našo zalogo strojev, kjer boste najboljše postreženi in najceneje kupili.

GOSPODAR

Še ena velika škoda v sadjarstvu.

Kje pa? — Pri napravi sadjevca. Zakaj? — Zato, ker se iz dobrega sadja večinoma naredi slaba, malovredna roba, ki jo ljudje pijejo samo v sili in ki nima sicer nobene veljave. Ali pa je mogoče napraviti iz sadja — iz jabolk in hrušek — okusno, vinu podobno in stanovitno pijačo? — Ne samo mogoče, ampak prav lahko! Le je to res, zakaj pa ljudje ne ravnajo tako, da bi dobili namesto slabega dobro? — Nekateri zato, ker ne znajo, drugi pa zato, ker nočejo! Največ je takih, ki si ne dajo nič dopovedati in ravnajo tja v en dan po stari navadi. Prirojena in prigojena starokopitnost je kriva, da se zavržejo in izgube vsako leto težki milijoni, kljub temu, da se je o tem predmetu že toliko govorilo, predavalo in pisalo in se še vedno govori, predava in piše. Ali nekaterim ljudem se zdi vse pretežko, vse prenerodno, kar je le količjak drugače, kakor so vajeni.

Ljudje božji izpametujte se, dajte si kaj dopovedati! Delajte tako, kakor delajo drugod že davno, tako kakor slišite in berete! Bodite vendar prepričani, da je vse kar se vam v tej zadevi priporoča, že tisoč in tisočkrat preizkušeno in potrjeno! Verujte vendar, da se da iz hrušek in jabolk, ako se pravilno postopa, narediti pijača, ki je vinu za las podobna in je marsikdo ne loči od pravega grozdnega vina.

Ravnajte se po sledečih temeljnih načelih:

1. Pri napravi sadjevca mora biti vse do skrajnosti snažno in čisto. Snažno — če le mogoče oprano — naj bo pred vsem sadje, brez gnilobe brez črvivosti in brez vsake nesnage. Oprano in očiščeno — torej do skrajnosti snažno naj bo dalje vse orodje in posodje, sploh vse, kar se rabi pri napravi sadjevca in pride z moštom v dotiko. Mlin, preša, škafi itd., vse — vse, kar se rabi pri mletju in prešanju, morate vsakokrat, ko denete iz rok in ko zopet vzamete v roko, s čisto vodo temeljito pomiti in dobro splakniti, da ne ostane na njih niti najmanjša sled od mošta ali od sadja. Posebno pa morajo biti sodi zdravi in čistega duha, kakor za najfinejše vino.

Nasprotno pa zadruga tudi kupi od članov vsakovrstni les: jamski, lepe trame, hraste, orehov in češnjev les, bukova drva, oglje, gozdove za kuhanje oglja in sploh vse doželne pridelke.

Kupovala bo zadruga tudi, kakor do sedaj lepa obrana jabolka. Vse blago zadruga najdražje plačuje.

V Zadrugin dom se je naselila tudi »Hranilnica in posojilnica« in sicer v I nadstropju, uraduje vsaki dan. Vodstvo zadruga je uredilo vse potrebno, da bo služilo Vam članom, uredite pa tudi vi člani svojo zadrugno zavest in se poslužujte zadruga z nakupom in prodajo pridelkov. S tem si boste zgradili močno gospodarsko trdnjavo in osnovali organizacijo, v kateri edini je naša kmetijska rešitev.

Snažen, čist in brez vsake nepotrebne navlake naj bo naposled tudi prostor, kjer sadje drobite in prešate, posebno pa prostor, kjer stoje sodi. Pod nobenim pogojem ne trpite v tistem prostoru octa ali jesiha, kislega zelja itd.

Zakaj pa je baš pri napravi sadjevca potrebna taka — po mnenju marsikoga — pretirana snažnost. Zato ker je baš nesnažnost največ kriva, da so sadjevci tako slabi in nestanovitni. Operite mernik jabolk, ki ste jih nabrali po travi, umazanih potih itd., pa pogledajte kakšna voda teče od njih. Ali bi jo pili? ...

Ostanki mošta po orodju in posodju se že čez noč pokvari in če posode ne umijemo, speremo pokvarjene ostanke z moštom v sod in pokvarimo vse. Še enkrat torej: Kdor hoče sam sebi dobro, naj stori kakor opisano!

2. Izdelujte sadjevce kolikor mogoče hitro! Najslabše ravnajo tisti, ki zmeljejo danes za eno prešo, jutri ali pojutrišnjem za drugo in tisto malenkost stiskajo po več dni, da se pokvari še preden pride v sod. Spravljajte sadje na kup in ko se ga nabere toliko, da se bo lahko napolnila z moštom primerna posoda, potem se šele spravite na delo in nepretrgoma drobite in sproti prešajte trop za tropom toliko časa, da je vse sadje predelano. Zadnji trop vzemite takoj iz preše ko je stisnjen in v kraj z njim. Prešo pa nemudoma razderite, temeljito umijte, prav tako tudi vso posodo in mlin. Tako osnaženo naj počaka naslednje partije, ki bo prišla morebiti na vrsto šele čez en teden ali dva, ali pa se bo to orodje zopet rabilo šele drugo leto. Napolnite posodo z moštom, če le mogoče do blizu vrha.

Zakaj taka naglica, boste zopet vprašali. Zato, ker se sadni sok jako hitro kvari, ako delamo počasi in traja včasih tedne preden napolnimo posodimo. Posebno pa spridimo vse, ako puščamo drozgo dalje časa nesprešano, ali pa trop v stiskalnici po več dni. Dokler je sadje celo lahko čaka brez škode, ko je pa zdrobljeno, se mora pa nemudoma stisniti.

3. Nikdar več ne pustite, da bi mošt, ko kipi, metal iz soda pene in se razlival po sodu. To je zlo, ki pokvari najboljšo robo. Sod napolnite do devet desetih vsebine, ena desetina naj ostane prazna. Veha pa zaprite s pripravo, ki propušča ogljikovo kislino s soda, ne pusti pa, da bi vanj prišel zrak. To je kiselna veha, ki vam jo naredi vsak klepar. V obliki črke U zavijte pločevinasto cev, ki ima en krak za deset centimetrov daljši od drugega. Daljši krak zataknite na tesno s prevrtno navadno leseno veho, krajši krak pa naj molči zunaj soda v kozarec napolnjen z vodo.

Pri večini naših izdelovalcev mošta prevladuje usodna zmota, češ da mora mošt »metati iz sebe nesnagoc. Če ste upoštevali 1. točko tega navodila, ni v moštu nikake nesnage in torej nima kaj »metati ven«. Ako pa pri mletvi niste gledali na čisto,

potem je pa res dovolj nesnage v moštu, toda vsa ta nesnaga ostane v njem kljub temu da »meče ven«. Dobro si to zapomni! Tisto »venmetanje« torej prav nič ne koristi, pač pa jako škoduje, ker pride mošt v dotiko z zrakom in po zraku pridejo vanj razne kali, ki ga kvarijo.

4. Ko je mošt pokipel in se očistil, zalijte posodo do vrha z zdravim pokipelim moštom, ki ga morate imeti v ta namen v rezervi. Potem pa sod nalahko zamašite.

5. Kmalu potem, ko se mošt, popolnoma očisti, ga pretočite v zdrav, snažen sod sicer, če le mogoče, s cevjo, da ne pride z zrakom v dotiko in ne izgubi preveč ogljikove kisline. Sod napolnite do vrha in ga trdno zamašite.

Kdor bo tako ravnal, bo imel pijačo, ki bo boljša nego bo letošnje vino.

Obširen in natančen opis kako se pravilno napravi iz sadja vino, najdete v knjigi: »Sadno vino ali sadjevec«, ki jo dobite v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

Delovanje bakterije v hlevskem gnoju.

Najboljše gnojilo za naše kulturne rastline je pač hlevski gnoj, ki vsebuje malo dane vse hranilne snovi, ki so potrebne rastlinam. Razven tega ima pa tudi gnoj lastnosti, ki jih ne dobimo pri drugih, posebno ne pri umetnih gnojilih, kajti gnoj je »poln življenja«. To nam deloma že pojasni sama beseda »gnoj«. S to besedo označimo namreč snov, ki gnije, se razkroja, razpada. Mi vsi dobro vemo, da je gniloba najbolj izrazita lastnost hlevskega gnoja, in ravno v tej njegovi lastnosti leži prednost tega hranila za rastline.

Kaj pa je gniloba? Po celem svetu, koder greš in hodiš, v zemlji in zraku, na vseh živih bitjih, tudi na človeku in celo v njem samem se nahaja veliko število bakterijev, t. j. tako malih živih bitij, da jih posameznih s prostim očesom ne moremo videti, ampak jih izsledimo samo z najfinjšimi drobnogledi. Ta živa bitja so tu, živijo in se množijo, s svojim življenjem koristijo ali škodujejo rastlinstvu in živalstvu ter človeku, ali so pa splošno nekoristne in neškodljive.

Nikjer pa ni toliko bakterijev kakor v blatu posameznih živali in s tem tudi v hlevskem gnoju. In ravno te bakterije so za kmetovalca najvažnejše, ker delujejo v hlevskem gnoju, v katerem živijo in se množijo. Iz njega črpajo potrebno hrano, ga razkrajajo in izpreminjajo v druge snovi. Pri tem njihovem delu, ki ga imenujemo tudi »gniloba« ali »trohnoba«, nastajajo plini, ki povečini zginejo v zrak, in razne hranilne snovi za rastline. Vsled tega njihovega delovanja nastaja v gnoju tudi toplota, kajti vsak gnoj, če neka časa leži, se ugreje.

Vsak kmetovalec pozna spremembo, ki jo doživi uležani gnoj. To je delo bakterijev. Deloma je to za gnoj in njegovo vrednost kot hranilo rastlin koristno, deloma pa škodljivo. Koristno je v toliko, ker z razkrajanjem blata, savnice, stelje in drugih delov gnoja pripravlja hrano za rastline, ki jo črpajo v obliki raztopine hra-

nilnih snovi s svojimi koreninami iz zemlje. Škodljivo pa zaradi tega, ker nastajajo pri razkrojevanju gnoja plini, ki izginejo v zrak. In med temi plini je najdragocenejša rastlinska hranilna snov t. j. dušik. Teh plinov navadno ne vidimo, izvzemši vodne pare, ki se dviga iz toplega gnoja, pač pa jih deloma čutimo, posebno dušik. Če stopimo v konjski hlev, nam udari v nos jedek oster vonj; t. j. amonijak, v kateri obliki se dušik izgublja v zrak. Pravilno ravnanje z gnojem gre torej predvsem za to, da se v gnoju kakortudi v gnojnici ohrani čimveč dušika.

Razkrajanje gnoja se vrši potom gnilobe ali potom trohnobe. V tistem delu gnoja, ki je dobro stlačen, v katerega ne more dospeti zunanji zrak, delujejo take vrste bakterijev, ki lahko živijo brez zraka. To njih delo imenujemo gniloba ali gnitje. Pri takem razkrajaju delujejo bakteriji bolj mirno, polagoma, gnoj se ne ogreva preveč in izguba hranilnih snovi v obliki plinov ni tako velika, ker ti ne morejo na dan iz stlačene gomile. Vendar pa je pripravljena razkrojitev gnoja dobra, hranilne snovi so za rastline postale dozvetne in s tem so bakteriji pripomogli hlevskemu gnoju do večje vrednosti. Tako dobimo dobro uležan, masten gnoj, ki ima v sebi še veliko množino dušika, naravno pa tudi kalija in fosforove kisline.

Trohnoba ali trohnenje pa nastopi v takem gnoju, v katerem je dovolj zraka na razpolago bakterijam, v zrahljanem gnoju, s katerim se torej nepravilno ravna. V takem gnoju delujejo predvsem bakteriji, ki se razvijajo le tedaj, če imajo dovolj zunanjega zraka. Takih bakterijev je dovolj v hlevu, na stenah in po tleh, na dvorišču, na gnojiščih in drugod. Ko pridejo ti na gnoj, začnejo s svojim delovanjem tam, kjer dobijo dovolj zraka, torej rajši na zrahljanem gnoju, in razkrajanje se vrši veliko hitreje, njih življenje je veliko bujnejše nego pri gnilobnih bakterijih. Pri dostopu zraka delajo raznovrstni bakteriji z največjo silo in posledica je, da preveč razkroji hlevski gnoj. Vsled tega se razvija velika množina različnih plinov, med temi tudi dušičnatih in ogljikove kisline, ki se potem zgubijo v zraku. Gnoj se tudi precej segreva, mnogo bolj nego pri gnilobi; toplota pa zopet pospešuje delovanje bakterijev — razkrojitev. Vsled tega izgubi hlevski gnoj pri nepravilnem ravnanju veliko na množini, še več pa na svoji notranji vrednosti. Če tak gnoj zvozimo na njivo, bo malo boljše učinkoval nego suha stelja.

Se slabši gnoj dobimo, če pustimo, da dež izpira in odpelje hranilne snovi v cestni jarek mesto v gnojnično jamo. S takim gnojem je škoda vsako delo in ne izplača se niti izvoziti ga na njivo. Načelo vsakega kmetovalca naj torej bo: Ravna pravilno s hlevskim gnojem, da si v njem ohraniš dušik, kalij in fosforovo kislino!

Krmilna vrednost otave v primeri s senom.

Naši živinorejci po večini mislijo, da je seno boljše in bolj redilno nego otava.

To pa imajo samo tisti prav, ki so seno spravili precej zgodaj in ne da bi bilo premočeno pod streho, medtem ko jim je bila otava temeljito izprana po dolgotrajnem dežju. Če pa primerjamo redilno vrednost dobro spravljene otave z enako spravljanim senom, opazimo sledečo razliko v hranilnih snoveh, označenih v odstotkih:

Seno: beljakovine 9,7, tolšče 2,5, ogljikovi vodani 41,4, lesnina 26,3, pepel 6,2.

Otava: beljakovine 12,4, tolšče 4,6, ogljikovi vodani 40,6, lesnina 19,7, pepel 7,7.

Otava ima torej mnogo več takih redilnih snovi, ki imajo za živali posebno vrednost, kakor so beljakovine in tolšče. Samo v manj vrednih ogljikovih vodanih (škrob) in v težko prebavni lesnini zastaja. Živina pa tudi boljše prebavlja otavo nego seno. Preizkusi so dognali, da se prebavi odstotkov od:

pri senu beljakovin 62, tolšče 57, ogljikovih vodanov 67;

pri otavi beljakovin 70, tolšče 68, ogljikovih vodanov 74.

Temu primerna je tudi škrobna ali krmilna vrednost pri senu 31, pri otavi pa 38.

Kmetje pa tudi vedo iz lastne skušnje, da dajo krave, ki se krmijo z dobro spravljeno otavo, več mleka in se lažje debelijo nego, če jih krmimo s senom. To se razlaga s tem, ker obstoji otava večinoma iz mladih, nežnih rastlinskih delov, ki imajo mnogo beljakovine in so bolj prebavni. Ker so redilne snovi v otavi lažje razstopne, zato trpi otava na dežju mnogo bolj nego seno, v katerem se te snovi le težko raztopijo. Važno je torej, da se spravi otava popolnoma suha pod streho.

III. čebelarški kongres v Belgradu.

Od 23. do 25. avgusta t. l. se je v Belgradu vršil kongres Zveze čebelarških združenj iz cele države, ki je pokazal, da je čebelarstvo pri nas važna gospodarska panoga, ki zasluži vsestransko upoštevanje merodajnih činiteljev. Naloga kongresa je bila predvsem podati točno sliko stanja čebelarstva v naši državi. Tozadevne statistične podatke je skrbno zbral g. Jovan P. Jovanović, načelnik ministrstva prosvete in urednik srbskega čebelarškega lista, ki je o tem na kongresu poročal. Zanimivo je podati tukaj nekaj teh podatkov, iz katerih je razvidno stanje našega čebelarstva.

1922 se je v našo državo uvozilo 22.570 kilogramov nepredelanega voska in 2 milijona 148.348 kg predelanega voska v celokupni vrednosti 15 milijonov 468.429 Din. Državna oblast bi morala v prvi vrsti paziti, da se produkcija domačega voska tako poveča, da bi uvoz popolnoma odpadel in da bi začeli proizvajati vosek tudi za izvoz. — Skupno se nahaja v naši državi 523.406 panjev, od katerih je 409.689 komadov starih, 123.717 pa modernih; torej 80 odstotkih starih in 20 odstotkih novih. Na 1000 prebivalcev pride v celi državi povprečno 44 panjev.

Dobro in poceni

se kupuje v manufakturni trgovini
A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mestni trg 10.

— O razširjenosti čebelarstva govore sledeči podatki: Na 1 kvadratni kilometer pride v Bački 8 panjev, potem v Sloveniji 3.5 panjev, v Srbiji 3 panji, v Hrvatski in Slavoniji 2.5 panja, v Bosni in Hercegovini 2 panja, najmanj jih je pa v Dalmaciji, kjer pride na 1 kvadratni kilometer samo 1 panj. — Glede stanja čebelarstva je v Srbiji od vseh panjev 90 odstot. starih, medtem ko jih je v Banatu 70 odstot. urejenih popolnoma moderno. — Na kongresu so bile tudi sprejete zahteve organiziranih čebelarjev, n. pr. da se ustanovi višja čebelarška šola, da se uvede čebelarstvo kot obvezni predmet po vseh učiteljskih in bogoslovskih držav. Kongres je dalje sklenil izdajati strokovni čebelarški list. Nastopni čebelarški kongres bo l. 1925. v Osijeku.

Pravilno kolobarjenje.

(Konec.)

V splošnem veljaj pri kolobarjenju sledeče načelo: Prvo leto pri gnojenju s hlevskim gnojem naj pridejo v zemljo take rastline, ki jemljejo redilne snovi rajši iz gnoja nego iz zemlje. Take rastline so v prvi vrsti okopavine: Krompir, pesa, repa, korenje, koruza, zelje itd. Ker rastejo te rastline skoraj celo svoje življenje, varkavajo v se med tem časom neprenehoma redilne snovi, ki so polagoma razkrajajo v gnoju, zato preprečijo, da se te ne izgube. Te lastnosti pa nima n. pr. žito, ki se skoraj z vsemi potrebnimi hranili založi že za časa prve krepke rasti, tedaj v teku prvih dveh spomladnih mesecev. Zato se žito seje navadno šele drugo leto (oves tretje leto) po gnojenju s hlevskim gnojem. Če mu pa pognojimo z umetnimi gnojili, paziti je, da mu damo samo toliko snovi, da jih zamore za časa svoje rasti popolnoma poskrati. Važno je torej, da pravočasno gnojimo z umetnimi gnojili.

Vsak umen gospodar si mora torej napraviti primeren načrt za kolobarjenje na svojem posestvu in se pri tem držati v glavnem tu navedenih načel. Šele potem sme tudi od svoje zemlje pričakovati zadovoljivih pridelkov.

Gospodarska obvestila.

CENE.

g Trg z žitom. Trgovina s pšenico se nahaja v znamenju naraščajočega dinarja in velikega pomanjkanja denarja. Izvozniki ne kupujejo ničesar, ker je skok dinarja nepovoljen za izvoz in nimajo nikakšne kalkulativne borze, zato čakajo, da se dinar zopet stabilizira. Cene so le neznatno oslabele, kar ni v nikakem razmerju s skokom dinarja. Če se bo dinar obdržal na sedanji višini, bodo morale cene znatneje nazadovati, ker inozemstvo po sedanjih cenah ne bo kupovalo. Ponudbe so v splošnem majhne, ker producenti blaga ne dajo radi po teh cenah. Promet je majhen tudi v drugih žitaricah, ki se iz istega vzroka ta teden niso kaj izvažale.

g Novosadska blagovna borza. Pšenica baška nova Din 345 do 350, koruza Din 285 do 290, ječmen Din 345 do 350, oves Din 260 do 265, moka Din 570 do 580, otrobl Din 195, fižol beli, baški Din 425 do 430.

g Ljubljanska blagovna borza. Vse cene se razumejo za blago postavljeno v

Ljubljano. Pšenica domača Din 385, pšenica baška Din 420, koruza baška Din 340, ječmen pivovarski Din 460, oves Din 310 do 335, otrobi Din 245, laneno seme Din 675, fižol baški Din 480 do 510, suhe gobe Din 46 do 52, jabolka la franko meja, Din 150, seno Din 75, krompir Din 120 do 130.

g Les. Drogovi 4—8 m dolž., od 5 cm naprej na drobnem koncu, fco. nakladalna postaja, tek. meter 0.75; štakete od 1.40 m dolžine naprej fco. nakl. postaja, tek. meter 0.50; trami od 4—13 m dolžine, fco meja 440; deske III. fco meja 530; bordonali fco meja 516; drva suha bukova fco nakladalna postaja 28; oglje la vilano fco meja 122.50.

g Trg z jajci. Na naših tržiščih so cene čvrste. Na ljubljanskem trgu stane komad povprečno Din 1.60 pa tudi več, na Stajerskem celo Din 1.75—2.— Na dunajskem trgu so cene v glavnem neizpremenjene. Na debelo se trgujejo: ruska in bolgarska jajca 1650 aK in madžarska 1700 aK komad. V trgovini na drobno se prodajajo komad povprečno po 1800 aK.

g Zagrebška vinska borza. (3. t. m.) Do zaključka ni prišlo, ker ni bilo niti blaga. Za denar so bile nastopne cene: dalmatinsko vino črno, 11 do 12 odst., pariteta Sušak, po lit. odst. mal 35, dalmatinsko belo 11 odst. pariteta Sušak po lit. odst. mal. 50 — Slovenska vina: Ljutomerčan beli, mešani 8 odst. 1922, pariteta Središče ali Ormož Din 7; belo, sortirano 10 odst. 1922 Din 9; belo mešano 10 odst. 1923 par. Središče ali Ormož Din 11; belo sortirano 12 odst. 1923 Din 14; isto iz leta 1921 Din 16. Hrvatsko belo 10 do 11 odst. Din 7; belo vršačko 10 odst. ab Vršac Din 6; vršačko črno 11 odst. Din 5.5; belo Okić-Plješevica 9 odst. postavno Jaska Din 7.5.

g Produkcija in cene sladkorne pese. Tovarna sladkorja v Osijeku je 1. t. m. pričela s sladkorno kampanjo. Vслед pogostega deževja ne bo kvaliteta pese tako dobra kot lansko leto. Tovarna plačuje kmetom za meterski stot pese dva in pol kilograma surovega sladkorja, t. j. okrog 27.50 dinarjev. Na enem oralu se pridela 120—130 met. stotov pese. Manjši kmetje dobe za met. stot pese do 30 dinarjev. — Poleg tega dobe še producenti gotovo množino pesnih odpadkov in melase. Tovarna računa, da bo letos pridelala 1.3 milijona met. stotov pese, iz česar se bo dobilo 1300 vagonov sladkorja.

g Izvoz svilenih kokonov. Iz podatkov kmetijskega ministrstva je razvidno, da bomo v tekočem letu izvozili okrog 300 tisoč kilogramov svilenih kokonov.

LETINA.

g Svetovna žetev 1924. Mednarodni poljedelski zavod v Rimu objavlja podatke o rezultatu letošnje svetovne žetve. Iz objavljenih števil je razvidno, da razen ovsa zaostaja letošnja žetev vseh drugih žit za lanskim letom in celo za povprečno žetvijo 1918—1922. — Kar se severne polute tiče je slaba srednja žetev. Na južni poluti se obeta v Argentini dobra žetev. V Avstraliji pričakujejo zapadne pokrajine dobro žetev, dočim potrebujejo južne pokrajine dežja.

g Stanje mlative v prvi polovici avgusta je bilo po službenih podatkih med dobrim

in zelo dobrim. Računa se, da znaša pridelok na hektar v meterskih stotih: v Bački: pšenice ozimne 15, jare 13, ječmena ozimnega 13, jarega 12, rži ozimne 15. V ljubljanski oblasti: pšenice ozimne 9.64, jare 6.98, ječmena ozimnega 9.08, jarega 9.95, rži ozimne 9.7, jare 8.35 stotov.

g Produkcija opija, riža in bombaža v naši državi. Znano je, da se na skrajnem jugu naše države pridelujejo opij, riž in bombaž. Poslednja dva predmeta moramo uvažati v velikih količinah v našo državo. Vendar bi se dala produkcija riža pri nas polagoma dvigniti na tako višino, da bi postal uvoz nepotreben. — Za bombaž naša zemlja ni tako ugodna in za to ni misliti, da bi naša domača produkcija bombaža mogla kdaj kriti domačo potrebo. — Opija se je lani pridelalo 25.000 kg v vrednosti 40 milijonov dinarjev in se je vsa količina prodala v Solun. — Pridelok riža je znašal 300 vagonov, od katere količine se je celo izvozilo 50 vagonov. — Pridelok bombaža je znašal 112 vagonov srednje kakovosti.

g Letina hmelja v Savinjski dolini. Deževno vreme je večkrat motilo obiranje poznega hmelja, ki se bliža svojemu koncu. O hmeljski kupčiji ni kaj poročati; kupec in prodajalec čakata na boljše razpoloženje. Malenkostne množine so se kupovale po 7000 do 7500 Din za 100 kg.

g Nauk vsem našim hmeljarjem. Vse obrati, skrbno sušiti in sortirati, pravilno basati in hraniti; kar letos ne gre — ali bi ne šlo v denar, bo pa prihodnje leto šlo.

g Pridelok tobaka v Južni Srbiji. Po poročilu kmetijskega ministrstva bo letošnji pridelok tobaka v Južni Srbiji dal 12 tisoč 500 ton (12 milijonov 500 tisoč kg) v vrednosti poldruge milijarde dinarjev. RAZNO.

g Konjerejsko društvo za Štajersko. Konjerejski odsek 2. Kmetijske družbe za Slovenijo, ki se je ustanovil takoj po preobratu, se je s 1. septembrom t. l. spremeni na podlagi sklepa občnega zbora odseka z dne 27. marca t. l. v »Konjerejsko društvo za Štajersko«. Tozadavna pravila so potrjena ter vodi tekoče posle društva do prvega rednega občnega zbora dosedanji odbor. Delokrog društva obsega ozemlje mariborske županije. Sedež društva je začasno Ivanjkovci.

g Živinoreja v letu 1924. Iz poročila načelnika Stojkovića v kmetijskem ministrstvu posnemamo sledeče stanje naše živinoreje v tem letu: V celi državi je: konj 1 milijon 34.139; goveje živine 3 milijone 869.985 glav (lani 4 milijone 53.115 glav); prašičev 2 milijona 469.723 (lani 2 milijona 577.704) komadov; ovac 7 milijonov 639.258 glav (lani 7 milijonov 542.110 glav); koz 1 milijon 730.204 (lani 1 milijon 681.219 glav); perutnine 14 milijonov 195.968 glav (lani 13 milijonov 153.670). Iz teh podatkov je razvidno, da se je število živine od leta 1923 na 1924 v splošnem povečalo razen pri govedu in prašičih.

g Slaba vinska letina v Italiji. Po sedanji cenitvi bo pridelok vina v Italiji letos dokaj manjši, nego je bil lansko leto. Ceni se, da bo znašal 44 milijonov hektolitrov proti 53 milijonom hektolitrov v minoletem letu. V severni in srednji Italiji

bo trgategv slabša kakor lani, v provincah Puglia in Calabria bo pa boljše. Stare zaloge so še velike.

Nova kmetijska šola. Kmetijsko ministrstvo namerava otvoriti v Topoli nižjo kmetijsko šolo.

g Povišanje železniške tarife v Avstriji. Iz dunajskih gospodarskih krogov javljajo, da bo avstrijska vlada s 1. januarjem 1925. l. zvišala železniške tarife.

g Povišanje agia. Po naredbi finančnega ministra se je zvišal agio mesto dosedanjih 1 proti 9 na 1 proti 10.

ZIVINA.

g Cene živine, telet in prašičev v Ljubljani. Voli debeli za kilogram žive teže Din 14—14.50, voli rejeni Din 13—13.50, voli za vprego Din 12.75—13.50, krave rejene Din 10.75—11.75, krave klobasarice Din 8—9.50, telice rejene Din 12—12.75, teleta debela težja živa Din 20—20.50, teleta lažja živa Din 19—19.75; prašiči peršutarji lahki Din 1925—20, prašiči debeli težji Din 20—20.75, prašiči zaklani 24.50—26, prašiči za pleme 8—12 tedenski, komad Din 250—275.

Zadnji semenj je bil dobro obiskovan, največ je bilo živine od prekupčevalcev, zlasti malih plemenskih krav s teleti brez posebne plemenske vrednosti. Cena jim je bila 3000—5000 Din za komad. Največ živahnosti je bilo v kupčiji z debelimi in rejeni voli, ki so bili vsi prodani večinoma za izvoz. Za navadno rejene in delavne vole pa ni bilo posebnega povpraševanja. V splošnem so se obdržale dosedanje cene. Odnehanje cen pa se čuti zlasti pri plemenskih prašičih, ker se isti tudi za nizke cene niso mogli vsi prodati.

g Nove sejske pristojbine v Ljubljani. Pri dogonu na ljubljansko sejmišče je od 1. septembra t. l. plačevati: od konja Din 10, od žrebeta Din 5, od vola Din 10, od bika Din 10, od krave Din 8, od telice Din 8, od telet in drobnice Din 4, prašiči pod 5 mesecev Din 2, prašiči nad 5 mesecev Din 5.

g Svinjski trg v Celju. Zadnji svinjski sejem v Celju je bil precej dobro obiskan in kupčija se je vršila kaj živahno. Prodajali so se prašiči 6—7 tednov stari po 225—275 Din, 9—10 tednov stari po 280—400 Din, 3—4 mesecev stari po 450—650 dinarjev, 5—6 mesecev stari po 1000—1300 dinarjev, 10 mesecev po 1500 Din, 1 leto stari po 1600 Din komad.

IZVOZ.

g Izgledi letošnjega izvoza iz Vojvodine. Po službenem poročilu novosadske Trgovske in obrtniške zbornice so izgledi za letošnji izvoz iz Vojvodine zelo ugodni. Po doslej službeno prejetih podatkih se pričakuje, da bo letošnji vojvodinski izvoz v inozemstvo znašal vrednost okrog 1 milijarde 800 milijonov dinarjev. Zbornica poudarja, da se bo ta znesek dosegel le, ako bo vlada ugodila zahtevam privrednikov.

g Naš izvoz lesa. V juliju t. l. je znašal izvoz stavbenega lesa 11.599 ton (v juniju t. l. samo 10.378 ton) v vrednosti 177.5 milijonov dinarjev (v juniju t. l. za 174.9 milijonov dinarjev). Največ lesa je kupila Italija (za 134.1 milijonov dinarjev), potem Ogrska (za 9.1 milijonov dinarjev) in

Francija (za 6.6 milijonov Din). Lesa za kurjavo je bilo izvoženega v juliju letos 66.500 ton v vrednosti 18.9 milijonov dinarjev in sicer za Ogrsko 9.9 milijonov, v Italijo za 6.9 milijonov in v Švico za 1.4 milijonov dinarjev.

g Naš izvoz jaje. Izvoz jaje iz naše države je znašal julija t. l. 1864 ton (v juniju 1790 ton) v vrednosti 41.6 milijonov dinarjev (v juniju 38.3 milijonov). Največ jaje je bilo izvoženih v Švico (za 23.9 milijonov), Avstrijo (za 8.9 milijonov) in v Italijo (za 4.5 milijonov dinarjev).

g Izvoz zdravilnih rastlin. V letu 1922 smo iz naše države izvozili zdravilnih rastlin v vrednosti 13 milijonov 848.000 dinarjev, v letu 1923 pa že za 33 milijonov 907 tisoč dinarjev. — Zdravilna zelišča nakupuje največ Švica in Amerika. V tem pogledu bi se dalo iz naše države še veliko več izvažati, samo da se ljudstvo na deželi pripravi do tega, da zbira zelišča v večjem obsegu nego dosedaj.

RAZNO.

g Dinar se zopet dviga, dočim je pod prejšnjo koruptno vlado stalno padal. Na borzi v Curihu je prišel že nad 7 frankov (100 dinarjev).

g Anketa za olajšanje vinske krize. Dne 14. septembra se bo v Belgradu vršila anketa o izvozu naših vin v inozemstvo, ki jo sklicuje kmetijsko ministrstvo. Zborovanju bo prisostvoval tudi prometni minister, od katerega se bo zahtevalo znižanje tovarnih pristojbin pri izvozu, kajti za olajšanje vinske krize je najglavnejši cenen prevoz po železnici.

g Sadna razstava v Šmartnem ob Paki. Sadjarska in vrtnarska podružnica v Šmartnem ob Paki priredi v času od 5. do 8. oktobra t. l. sadno razstavo v večjem obsegu. Razstava v kraju, v čijega okolici se v srednjedobrih sadnih letinah pridela nad 100 vagonov najboljšega in najfinejšega sadja je za kupce kakor za prodajalce velikega gospodarskega pomena. Ker je razstava vrhu tega prirejena v kraju tik postaje savinjske železnice Rečica ob Paki si obetajo prireditelji povoljnih uspehov za letošnje sadno kupčijo. Opozarjajo se vsi oni, ki si žele nabaviti večje ali manjše množine sadja, da porabijo to priliko za obisk razstave. Slavnostna otvoritev razstave je v nedeljo, dne 5. oktobra t. l., dopoldne.

g Carinarnica na Rakeku. Glavna carinarnica v Logatecu je ukinjena; namesto nje se je osnovala carinarnica na Rakeku z oddelki v Logatecu, Kalcah, Hotederšici, na Otoku in Kozaricah.

g Kovani denar. Finančno ministrstvo ne bo menjalo dosedanjih predpisov o prometu z drobižem, ki ga je izdala država, ter se bo kmalu začelo s kovanjem kovinskega drobiža, kakor to predvideva finančni zakon za leto 1924. do 1928., kateri denar bo zamenjal dosedanj papirnati drobiž.

g Brodovje proti tihotapeem alkohola v Ameriki. Amerika je prepovedala uživanje vseh alkoholnih pijač, in vendar skušajo ljubitelji vina, žganja in likerjev državo oslepariti in vtihotapljaajo iz Evrope obilo teh v Zedinjene države. V ta namen služi tihotapeem posebno tihotapsko bro-

dovje. Država se pa bori proti temu s posebno carinsko flotiljo. Ker dosedanja ni mogla zmagovati tega boja, se je v zadnjem času povečala za 20 torpednih rušilcev in torpedovk in za 2000 mož. S tem je to brodovje vsak trenutek pripravljeno za boj zoper tihotapee alkoholnih pijač. Ta boj stane Zedinjene države letno veliko milijonov dolarjev. In vendar alkoholizma ne morejo popolnoma vničiti niti v Ameriki.

g Kovinast denar v Bolgariji. Bolgarska narodna banka jemlje sedaj iz prometa vse novčanice od enega in dva leva, v kolikor so poškodovane in nevporebljive ter jih nadomešča z novim denarjem iz aluminija. Množina denarja iz aluminija, ki se sedaj nahaja v prometu, popolnoma krije potrebe bolgarskega denarnega prometa. — Kako umestno bi bilo, da tudi pri nas izločimo enkrat eden-, pol- in četrtinarske paprne novčanice s kovinastim. Toda na to bodemo menda še dolgo čakali.

g Osnovni pojmi modernega bančništva in borzništva. Izšla je knjižica s tem naslovom, ki jo je priredil in z ozirom na ravnokar ustanovljeno ljubljansko borzo dopolnil dipl. agr. A. Jamnik. V lahki poljudni obliki in z mnogimi praktičnimi primeri podaja knjižica mnogo, vsakemu trgovcu, obrtniku, kmetovalcu, sploh vsakemu podjetniku prepotrebni naukov. Knjižica obsega 192 strani; njena vsebina je: uvod, glavni dobitki, umetnost naložbe kapitala, temeljni pojmi za razumevanje borzništva, obisk na borzi, tajnost bogastva, menca, ček, od česa živijo banke, za kulisami bančništva, razne zanimivosti iz denarnega prometa, bankovci, banka in borza, borza in država, borza in narodno gospodarstvo, banka in hranilnica, banka in industrija, banka in država, praktični nasveti za naložbo kapitala in za špekulacijo, zagonetka premijskih poslov, prolongacijski posli, kotreminje, blagovna ali produktna borza, tolmač tehničnih izrazov. Je to edino in prvo delo svoje vrste med Slovenci. Knjižica je zelo praktična in poceni ter jo vsakomur najtopleje priporočamo. Stane 20 Din, s poštnino vred. Naročila in denar je vpošiljati na g. dipl. agr. A. Jamnik, Ljubljana, Knafljeva ulica št. 15/I.

Vsi, ki se jim muči

na državni kolodvor v Ljubljani, morejo še mimogrede skočiti v prodajalno na Gosposvetski cesti (nasproti protestantske cerkve, poleg Papirografije), kjer je na razpolago bogata zaloga ŠOLSKIH in pisarniških potrebščin, šolskih knjig, tiskovin, razglednic, papirja, učnih slik, kipov, devocionalij itd. itd.

K. T. D. v Ljubljani.

Bukova DRVA kupuje po najvišjih cenah Družba Mirija, Kralja Petra trg št. 8. 5459

Ako hočeš biti čeden fant

moraš iti v Skofjo Loko po nov gvant. — Najcenejše in velika izbira pri MIH. LAPUH, Spodnji trg, pod »Lipo«. — Ostanke pod lastno cenol

Hiša s sadnim vrtom naprodaj iz proste roke v Blagovici poleg velike ceste in farne cerkve. V hiši dobro obiskana trgovina. — Več pove Karl VIDALI v Mengšu na pošti. 5452

Več vinskih sodov od 200-700 l

v dobrem stanju in DECIMALKO za težo 1000 kg prodaja VALENTIN ŠLIBAR, Stob 10, p. Domžale.

GLASBENIM DRUŠTVOM NUDIM
TAMBURICE in druge instrumente, trzalice, strune, notni papir itd. po priznani najnižjih cenah. — MINKA MODIČ, Ljubljana, Kopitarjeva ulica št. 1 (nasproti Jugoslovanske tiskarne).

GOSPODINJA

IZOBRAZBA DUHA.

Mnogo višje kakor telo stoji v očeh dobre matere duša, podoba božja. — Le potom duha se bliža človek svoji popolnosti. Zato naj se vsaka mati zaveda, da z nego telesa še ni dovršila dolžnosti do svojega otroka. Tudi duševne moči mora gojiti in negovati. Razum, spomin, domišljija in volja zahtevajo od nje prav posebne pozornje.

Ona mati, ki misli, da se duševni razvoj prične šele v šoli, ali da se začetek duševnega razvoja prepušča le slučaju, ta izgubi pri vzgoji mnogo dragocena leta in sicer ravno tisti čas, ko otrok najlažje sprejema in predelava vnanje vtise. Koliko duševno lenih, razmišljenih razdrapanih in površnih otrok imamo v šoli, ki so postali taki le zato, ker jih je mati zanemarjala v prvih letih.

Kakor telo, tako potrebuje tudi otrok duh krepke hrane. Prva taka hrana je spoznavanje vnanjega sveta, ki jo prejema otrok s peterimi čuti. Svojo okolico opazuje; ogleduje, posluša, tiplje, t. j. spoznava otrok. Ne more sam vsemu kaj; mati mu pomaga, izpopolnjuje in dodaja tam, kjer otroku moči odpovedo. Najraje se seznanja otrok s tistimi stvarmi v svoji okolici, ki so mu najbolj všeč in ga najbolj zanimajo. Skrbna mati pa doda tudi take, ki nimajo zanj posebnega zanimanja, a so važne in potrebne zanj. Otrok sicer tega ne ve, a mati z ljubečim očesom gleda v otrokovo prihodnost ter izbira za svojega ljubljence vse novosti, ki jih otrok mora spoznati ter mu jih na primeren, lahek in zanimiv način pojasni, da otrok niti ne čuti materinega pouka, nego sprejema te novosti nekako igraje.

Hvala Bogu, imamo dosti mater, ki čutijo potrebo in dolžnost, da dajo poleg telesne vzgoje tudi mnogo duševne izobrazbe in ne čakajo šele, da s tem delom prične šela šola. Take matere so svojemu otroku tudi v poznejših letih voditeljice, svetovalke, prijateljice. — Mnogo pa je tudi takih, ki jim zadošča vsak izgovor, da se odtegnejo temu delu, pa najsi že iz udobnosti, samoljubja, prevelike zaposlenosti drugod, ali iz kakega drugega vzroka. Vendar je materina dolžnost, da vzgaja otroka, potem pridejo šele vse druge. Kaj koristi materi, ako udejstvuje povsod drugod, pa najsi tudi kupiči bogastvo za prav tega otroka: ako zanemari njegovo vzgojo, mu škoduje za vse življenje in te škode ne more popraviti nikdar in z nikakim sredstvom.

MATERINO SOŽITJE Z OTROKOM.

Kadarkoli mati vzgaja in poučuje svojega otroka, okoristi tudi sebe. Ne mislim, da istočasno vzgaja in poučuje tudi sebe, toda z resno skrbjo in resnim delom za otrokovo pravilno razvijanje poišče v svoji notranjosti svoje najboljše moči, potrudi se za resnično lepo in dobro ter s tem vedno bolj in bolj izpopolnjuje svoj lastni značaj ter postaja vedno boljša in popolnejša v vsem.

Seveda pa mati ne sme vzgajati in poučevati svojega otroka po šolskem načinu. Tudi če bi bila mati res učiteljica, ne sme svoje materinske vzgoje in pouka vršiti tako kakor v šoli. Prava vzgoja in pouk v družinskem krogu je pač ona, ko mati doživlja z otrokom prav vse, kar sprejema novega otrok sam. Zato pa mora mati svojega otroka popolnoma razumeti; vedeti mora kaj in kako otrok misli ter se mora tega njegovega mišljenja popolnoma udeleževati. Pomagati mu mora do novih predstav, vaditi ga v pravilnem razumevanju in mišljenju in ga voditi pri tem tudi k samostojnosti. Vse to pa mora delati nepriprisiljeno, ne s posebnim poučevanjem, ampak kakor življenje in prilžnost sama prineseta. Tako pride otrok neopaženo in neprisiljeno do novega znanja in pravilnega razumevanja svoje okolice. Nekatere matere z vednim poučevanjem in vsiljevanjem več škodujejo kakor pa koristijo. Otrok, ki še ni dostopen za resno delo na samem sebi, ampak živi srečno dobo brezskrbnosti, veselja in igre, postane, ko opazi materine namene za poučevanje, čmeren in top. Zdi se mu, da se mu godi krivica. Včasih pa ga to navaja tudi k prevzetnosti in že zelo zgodaj začne s sitnim prerekanjem in kritikovanjem.

Mati se mora tudi ozirati na otrokove zmožnosti in se živjeti čisto vanje; postati mora s svojim otrokom tudi ona otrok. Paziti mora, ali se razvija otrok hitro ali počasi; pri prvem se lahko nekoliko pohiti z vzgojnimi deli, pri drugem pa je treba vzgajati počasi, premišljeno in primerno otrokovemu razvoju. Važno je tudi, da otrokovih zmožnosti ne razvija enostransko. To bi se zgodilo, če bi gojila ono zmožnost prav posebno, ki je že po naravi bolj razvita, kar se posebno rado zgodi, ker zahteva to mnogo manj truda. Zavzeti se je treba upravljalne razvitih zmožnosti in skušati, da se doseže sorazmerje vseh. Otroci, pri katerih se trudi mati, da doseže to pri njih, so trdni in močni v življenju. Drugi pa baš v življenskih križih in težavah odpovedo. — Zato pri vzgoji nikake enostranosti, prekipevanja, predvsem pa nobene nepotrpežljivosti, četudi se otrok ne izkaže zelo nadarjenega! Celotna otrokova duševnost se najbolje razvija, če jo podpira pravilna, enotna in harmonična vzgoja. Prav nič pa se pri tem ne da prisiliti. Razne otroške modrosti, s katerimi se postavljajo nekatere matere, so največkrat znak enostranske vzgoje, ki je na škodo celotnega otrokovega razvoja silila le eno stran v ospredje. Ker pa je ta stran ostala samotna brez vsake trdne opore, se poruši tudi ta in otrok izgubi veselje do vsega.

Pametna mati, ki se sicer veseli napredka svojega otroka, a ga dobro pozna do obisti, mu nudi vedno in povsod oporo v svoji notranjosti, ki z njim vred vse doživlja in preizkuša tudi njegove moči, ostane otroku opora, vodnica in svetovalka vse

življenje in tudi spomin nanjo vzdrži otroka dobrega in značajnega.

STREŽBA BOLNIKOV.

Kadar bolnik je, naj se, če le mogoča vsede. Ako ne more sam sestiti, naj se strežnica nagne čezenj, bolnik se je okleno okoli vratu, strežnica pa se na to zravna in drži tako bolnika toliko časa, da mu kdo drugi za hrbet založi blazin primerno visoko. Če more bolnik sam jesti je zelo primerno, da mu postaviš primerno visoko mizico ali pručico na posteljo, jo pregrneš in zavaruješ, da ne padajo drobtine in pa kosci jedi v posteljo, ker bi bolnika tiščalo. Če je bolnik toliko slab, da ne more sam jesti in tudi ne vstati in sestiti, ga moraš pitati. Pregрни mu pod brado prtič, da ne poliješ rjuhe in odeje. Vzemi srednjo ali vsaj ne preveliko žlico, zajmi, a ne prepolno, počakaj, da se pohladi in potem varno zlij v usta. Nato počakaj, da mirno použije in šele potem mu daj drugič, da ne je preveč hlastno. Kadar tak slaboten bolnik pije, ga preloži na stran, ako pa ne more tudi tega, kupi v trgovini s porcelanom lonček z rilčkom, ki je nalašč za bolnike.

Zdravila naj dobiva bolnik točno po zdravnikovem navodilu: ob pravem času in pravilno množino. Tekoča zdravila vlij, ko si steklenico dobro stresla, v žlico, privzdigni bolniku nekoliko glavo in mu daj v usta. Pilule zaužije bolnik s požirkom vode. Prašek stresi v nekoliko vode, pomešaj in daj bolniku spiti. Če je prašek v oblatu, naj ga bolnik vzame s požirkom vode. Ako moraš bolniku, ki leži v omočici, dati zdravilo, vlij v žlico in potegni z njo nalahno preko bolnikovih ustnic, nakar jih bolnik navadno odpre, vlij mu zdravilo v usta in bolnik ga potem nevede požre. Vselej pa, preden daš bolniku zdravilo, se moraš dobro prepričati, če je pravo.

Bolniku samemu pa praviloma nikoli ne puščaj zdravil, ker bi jih ne jemal redno in pravilno.

KUPIM VSAKO MNOŽINO FIZOLA

(ribničana in prepeličarja). — Ponudbe z navedbo cene franko postaja na I. TOMC, MORAVCE.

Dražba

BARAKE 48 m dolge, 9 m široke, krite s cementno opeko in ENE KRAVE pincgavske (bohinjske) pasme se vrši v ponedeljek, dne 15. septembra 1924 v državnem žrebitišču Brdo nad Kranjem, ob 3. (15.) uri popoldne. — Izklicna cena za barako 20 tisoč dinarjev, za kravo pa 5.000 Din. — Zdražitelj ima plačati poleg kupnine 2% takso, 2% prispevek za ubožni sklad in pa stroške objave dražbe v časopisih. Državna žrebitarna Selo.

Hmeljarji!

Proda se 1—2 vagona letošnjih, nebeljenih HME-LOVK. Ponudbe z navedbo cene na M. Dobrovoljc in A. Kranjc, lesna trgovina, VERD pri Vrhniki.

Matej Stražar trgovina usnja v DOMŽALAH

nudi za jesen vsakovrstno USNJE, kakor kroprno od 90 Din dalje, trikrat vložene od 80 Din dalje, kakor vsakovrstne kravine, pitlinge, teletine, rjave in črne, vsakovrst boks usnje, kol vse vrste goraje dele (Oberteile), kopita in vse čevliar. potrebitine.

OD DANES IN VČERAJ

FRANC LISZT IN GOSPODA.

Skladatelj Liszt v občevanju s plemenitimi in bogatimi ni bil posebno vljuden. Prav posebno osorno je pa odgovoril nekoč francoskemu kralju Ludoviku Filipu (1830—1848). Kralj se je bil Lisztu zato zameril, ker je vzel nekaterim zrav zaslužnim glasbenikom penzije. Dočim je igral Liszt po vseh evropskih dvorih, z največjim uspehom, se je pariškega dvora skrbno ogibal. Na neki razstavi klavirjev je bil pa navzoč tudi Ludovik Filip in je slišal, kako čudovito lepo nekdo igra. Bil je Liszt. In kljub temu, da ga umetnik ni maral, je stopil kralj vseeno k njemu in se je začel z njim zgovarjati. Rekel mu je: »Ali se še spomnite, kako ste kot majhen deček igrali v naši hiši, ko sem bil še vojvoda orleanški? Koliko se je od takrat že spremenilo!«

»Pa ne na boljše«, je odvrnil Liszt in se obrnil proč. Kralj je bil tako jezen, da se je takoj peljal domov in je črtal umetnika iz seznama »častne legije«, v katero je bil predlagan.

KAKO VISOKO GRE ŽIVALSKO ŽIVLJENJE.

Major Kingston pripoveduje v angleškem listu »Times«, da je neka sicer jako plašna ovca se približala šotorom Angležev do 20 metrov. To so bili člani ekspedicije na Mt. Everest. V velikih čredah gre ta ovca do 5200 metrov in še čez. Povsod so videli ptice selivke in prav verjetno je, da grede čez najvišja gorovja sveta. Če so pa na onih visokih azijskih planotah na Tibetu in Pamirju tudi močvirja, jim ne manjka prebivalcev, divja gos in kragulj gnezdit v višinah 4200 metrov in čez. Isto opazimo pri vodnih pticah, ki so doma ob gorskih potokih; grede do 4800 metrov, do meje ledenikov. Majhne lepe ptičke je srečal Kingston v višini 5940 metrov. Nekatere grede tudi višje, a ne za stalno. Njih bivanje v velikih višinah je odvisno od hrane, in če te ni, tudi ptice ne grede gor. Včasih se pri viharjih zatečejo kam ali pa krožijo okoli kakšnega vrha, da vidijo, kje so. Dobili so jih še v višini 6700 do 7000 metrov. Kakor se vidi, velika višina za ptice ni nobena zapreka. Najzanimivejši slučaj pripoveduje Norton, voditelj angleške ekspedicije na goro Everest. V višini 8200 metrov, samo dobrih 600 metrov pod vrhom najvišje gore sveta, je videl kavko, ki je veselo skakljala okoli njega in ga začudena gledala. Češ, kaj pa delaš tukaj v tej divjoti?

Tudi druge živali grede zelo visoko. Do 4200 metrov gre martinček, pod kamni dobiš vse polno govnoobrčev in cele kolonije mravelj, vse so dobili v višini 4800 metrov. Ose so zelo trdne, živijo pa le malo časa. Več vrst metuljev gre do 5300 metrov, neke kobilicam podobne žuželke pa do 6900 metrov. Pijavko, živo, je našel Kingston pod kamnom zamrznjenega potoka, 5000 metrov visoko. V tolmunih in kotanjah visokih tibetskih planot je vse polno rib, in zastonj se vprašuješ, kje dobivajo ribe.

(Dalje glej v naslednjem stolpcu spodaj)

LISTEK

Sovrašstvo in ljubezen.

(Dalje.)

Zopet je šla novica o smrti skozi vas in ljudje so molčali. Strah se jih je polastil. Tolika žalost v eni sami hiši je povsod zbudila grozo. Sočutje do dveh osirotelih otrok se je zganilo v mehkejših srcih. To sočutje bi lahko pripomoglo do zmage v boju za dom. S tem sočutjem bi lahko pridobil Henrik Naglič tal v srcih sovaščanov, za katera se je moral potem leta in leta tako trpko boriti. Bil je ugoden trenutek, ki se ni več vrnil. — Nekaj ljudi iz vasi je prišlo izrazit sožalje. Ponudili so voz in tudi sicer pomoč, dvanajst mož se je prostovoljno javilo, da bi nosili krsto. Kmet, ki se je pred dnevi opravičil z boleznijo, je zbral teh dvanajst mož. Poslal je dekle in vprašal, če potrebujejo nosilcev.

Matija Gorec je nesel poročilo svojemu varovancu Henriku iz kuhinje v sobo.

»Ljudje so postali bolj pametni, Henrik! Vidiš, hudobni niso. Samo s tvojim očetom se niso mogli razumeti. Dobro je, Henrik, da izhajaš z ljudmi, sicer ostaneš v tujini, četudi si doma. To mi lahko verjameš.«

»Očeta niso hoteli nesti«, je rekel Henrik temno. »Zakaj ne?«

Matija Gorec ni vedel takoj pravega odgovora. Strastna rdečica je šinila preko dečkovega obraza.

»Ker so neumni, ker so hudobni! Matija, slišal sem, kako so zmerjali mojega očeta takrat v mestu. Vsi so se smejali lopovskemu privcu, in ko sem ga udaril po nosu, da mu je tekla kri, tedaj so se hoteli vreči name — dvalet mož na enega dečka! Matija, moje matere ne smejo nositi. Ne trpim tega!«

Ponosna, oblastna nprav Nagličev je ob-

jo hrano. Rastlinstvo gre splošno do 5500 metrov, živalstvo pa malo više. Saj so dobili v višini 6700 metrov tudi še majhne črne pajke, skrite pod kamni, kjer je veter odnesel sneg.

SALOMONOVA SODBA.

V anekdoti »Ovira ločitve zakona« v 2. zvezku Zgodov. anekdot str. 68 beremo o sodniku Berlier-u. Tovariš z dežele ga je vprašal nekoč za svet; napravil je tako, kakor mu je Berlier svetoval in se mu je izborno bneslo.

Gozdar je šel v gozd in je presenetil tri divje lovec, ki so ravno srno devali iz kože. Hitro so zbežali, puške pa so tam pustil. Gozdar jih ni dobro spoznal, sumil pa je, kdo so in jih je naznanil. Seveda so tajili in pušk tudi niso hoteli poznati. Sodnik je razpravo prekinil in je šel k Berlieru. Drugi dan jih je spet poklical in jih je spraševal. Spet nič. Slednjič reče čisto mirno: »No, sedaj vidim, da niste bili vi trije. Vzemite vsak svojo puško pa pojdite domov.« In res so segli po puškah. Sedaj je bilo zasliševanje precej lažje.

vladala dečka. Matija je ostal miren in nežen.

»Henrik, sami so se ponudili. Tak je običaj v vasi. Če to odklonimo, jih silno razžalimo.«

»In oni? Ali niso razžalili mojega očeta? Prosil sem, moledoval sem, Matija, naj mi verjamejo, a niso se zganili. Ne trpim, Matija, ne trpim, da bi nosili mojo mater.«

»Poslušaj me Henrik! Poglej, skedenj bomo zgradili in hlev tudi. To ni težko. Začeli bomo zopet gospodariti. Tudi to ni težko. Vse to se da narediti, če je le malo denarja in smo pridni. Toda Henrik — ljudje, ljudje! Tudi ti se morajo naučiti, da bodo prijazni z nami. To je glavno, Henrik! To je bolj važno, kot pa da zopet obnovimo gospodarstvo. Poglej, jaz sem bil prej tako reven. Komaj sem imel nedeljske hlače. Toda doma sem bil, dom sem imel. To pa zato, ker so mi bili ljudje naklonjeni. Tvoj oče, Henrik, ni imel takega doma.«

»Hočeš tudi ti zmerjati mojega očeta, Matija?«

»Ne joka, Henrik! Hočem samo s teboj govoriti, ker si že velik, pameten človek. Poglej, jaz pravim, baš to je bila nesreča za tvojega očeta, da ni shajal z ljudmi iz vasi. Ne rečem, da je bil on kriv. Samo pravim, da je bila to njegova nesreča. Saj vidiš, vedno ni mogel biti sam, v mestu se tudi ni mogel voziti, no, bil je slabe volje in šel je k Preku, in to je bila njegova poguba.«

Deček je tiho plakal. Gorec ga je objel.

»Henrik, ti si tako navezan na hišo. Potrebno je, Henrik, da imamo dobre prijatelje v vasi. Preneroden sem, da bi ti mogel popisati, kako si mislim. Toda to vem! mi potrebujemo ljudi, četudi jih ne potrebujemo. Moramo sprejeti, Henrik!«

»Tedaj — tedaj jim povej, naj nosijo mater, ti si bolj pameten, ti moraš vedeti.«

V istem trenutku so se odprla vrata in Magdalena Naglič je planila v sobo.

Njene rjave oči so bile polne solz. Glas ji je trepetal, ko je rekla: »Matija, rekla je — naši Marti je rekla — Vi — Vi ste — Vi ste poljubili našo mater!«

»Lena! Kaj ti pade v glavo! Kdo je rekel to?« je zavpil Gorec.

»Kdo je rekel to, Lena?« je mrmral Henrik.

»Perškova dekla, tukaj je — Marti je rekla — slišala sem!«

Matija je planil iz sobe proti kuhinji. Mlada dekla je stala in klepetala pri drugem.

»Ženska, nesrečnica, kaj si rekla? Temu otroku? Temu otroku?«

Dekla je prebledela in zbežala v kot.

»Kaj je? Kaj je? Jezus! Udariti me hoče!«

»Kaj si rekla o meni in o mrtvi gospe Naglič — dekle?«

Gorec, ki ji je sledil, stopi grozeče pred njo.

»Ničesar nisem rekla, — rekla sem — Jezus —«

Udaril jo je po licu.
 »Priznaj, ženska, ali —<
 »O Bog, o Bog, pustite!<
 »Kaj si rekla, hočem vedeti!<
 Zopet je grozeče dvignil pest.
 »Samo ponovila sem, gospod je rekel,
 gospa, cela vas. Ne morem pomagati —<
 »Cela vas? Veni! Povej svojemu gospodarju,
 če se bo še kdo prikazal! a Bukovju,
 bom pse naščuval nanj!<

Čez dolgo časa, ko se je nekoliko pomiril, je rekel Gorec: »Ni bilo prav, Henrik! Neumna ženska ponavlja samo to, kar govore ljudje. Toda Henrik, ti imaš prav, tvoje matere ne smejo nositi. Prehudožni solc

Na Bukovju se je začelo novo življenje. Matija Gorec je opustil posel cunjarja, postal je upravitelj Bukovja.

Kmetje v vasi so se smejali. Cunjar, pa kmet, to je vendar smešno. Kmetu je treba razuma, pa še več denarja. In obojega Matija Gorec nima. Vsaj pravega razuma ne. O denarju pa sploh ni govora.

Brivec je naredil sramotilno pesem na Gorca.

Ta pesem je vsem v vasi zelo ugajala in še celo otroci so se je naučili napamet. Našel se je tudi umetnik, ki je pesem uglasbil, tako, da so pesem lahko tudi peli in žvižgali. Pesnik je postal popularen in vsi so ga smatrali za dovtipnega človeka, ki ima bolj bistro glavo kot drugi ljudje —

Vsled prizadevanja učiteljevega je bil imenovan Matija Gorec za postavnega varuha obeh otrok, Henrika in Magdalene Naglič.

Mnogo govorjenja je šlo po vasi, ko se je izvedelo, da je kupil Gorec za Henrika

Nagliča posestvo. Posestvo je bilo cenjeno, ne mnogo višje kot so znašali skupni dolgovi, katere je prevzel Naglič, Magdalena je dobila izplačano malo vsoto.

»Kadar nam bo šlo bolje, Lenac, je rekel Matija, »boš dobila prostovoljno izplačano kolikor bomo mogli. Za sedaj pa ne smemo posestva preveč obremenjevati, sicer ga ne bo moglo obdržati!<

Deklica ni o tem ničesar razumela; bila je vesela, da je lahko ostala v očetovi hiši.

V tem času se je zgodilo, da je bil Janček zopet tepen. Prišlo je tako:

Nekemu fantalinu, ki mu je zapel sramotilno pesem o Gorcu, je jezno in zmago-slavno zakričal, da ima Gorec več denarja kot vsa »lopovska sodraga« vaščanov, ima 10 ali celo 100 tisoč tolarjev, in tega ni nihče vedel. Ko so se pa fantalini smejali, jih je jezivo vprašal, kako bi bilo mogoče tako »sigurno in lahko« plačati dolgove Preku in mlinarju, če ne bi dal denarja Matija. Saj sicer nihče ničesar ne posodi.

Ta cestni razgovor je imel troje posledic:

Matija Gorec je moral plačati dohodninski in občinski davek; v vasi je nastala nova, mogoče sploh največja senzacija; in Janček je bil tepen.

Spodaj v vasi pa so pripovedovali tri dni pozneje romantično pravljico. Nekje — kraja ni nihče vedel natanko — je živela neka stara zelo skopa žena, ki je vse svoje življenje varčevala in všila v volneno spodnje krilo veliko množino papirnatega denarja. Nihče ni ničesar vedel o dragoceni podlagi starega krila, ki ga je žena vedno nosila na sebi, še celo lastni otroci ne. Nekega dne je žena nenadoma umrla vsled srčne kapi. Krilo je bilo z drugimi malovrednimi stvarmi prodano nekemu cunjarju in ostalo si vsak sam lahko misli.

domača tvrdka za vpeljavo in popravila centralne kurjave, sušilnice itd.

Upati je, da bo tvrdka tekom tega leta še izpopolnila svoj obrat, tako da bomo tudi na tej važni gospodarski panogi popolnoma neodvisni od inozemstva.

Trgovina

Marija Rogeli, Ljubljana

SV. PETRA C. 26 — nasproti hotela TRATNIK

priporoča svojo bogato zalogo raznovrstnega blaga, kot: STOFA, CAJGA, BAHANTA, bele, modre in rjave KOTENINE, blaga za rjuhe, CVILHA, fine RUTE in šerpe, VOLNE in raznovrstne nogavice.

VELIKA IZBIRA BLAGA! CENE NIZKE!

NAZNANILO!

Cenj. občinstvu naznanjam, da sem prevzel od g. M. Kramar trgovino pri »VAVKNU« v Cerkljah ter imam stalno na zalogi SUKNO za moške in ženske obleke, svilene RUTE, klobuke, dežnike ter raznovrstno SPECERIJO in emajlirano POSODO po najnižjih dnevnih cenah. — Poštežba točna in solidna. — OSTANKI pod lastno cenol

Za obilen obisk se priporoča

A. Radanovič, trgovec.

PRIDITE IN PREPRICAJTE SE!

TUDI LETOS KUPUJE TVRDKA

R. LUCKMANN v Ljubljani

AHACLJEVA CESTA 10 (preje Martinova cesta)

vse vrste ZDRAVILNIH ZELIŠČ, CVETJA in KORENIN. Ker plačujem letos izredno visoke cene posebno za češminjevo koreninsko lubje, naj se obrne vsak, ki si želi postranskega zaslužka z nabiranjem zdravilnih zelišč na naslovno tvrdko za potrebna navodila. 5356

POZOR! POZOR!

ZIMA!

Predno nekaj kupiš, oglej si modno in manufakturno trgovino

Pod Velbom, Ljubljana

Stari trg štev. 3.

Osobito opozarjamo sl. občinstvo na naše RUŠ- in SATEN-ODEJE (kovtre), — KOCE za postelje — konjske koce — pliš in žamet za ženske jopice in obleke. — Velika izbira raznih zimskih otroških, volnenih in barhent OBLEKC.

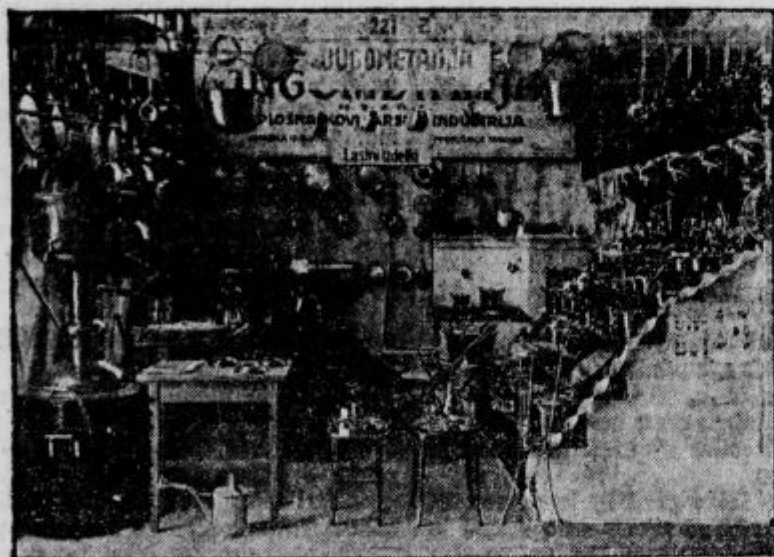
POSTREŽBA strogo solidna. — CENE STALNE.

»Domoljubov« podlistek »KAZNOVANI UBOJ«

je izšel kot celotna povest v ravnokar natisnjem

2. snopiču »Domoljubove« knjižnice.

Dobiva se v prodajalni KTD (H. Ničman) za ceno 6 Din, po pošti 50 par več. Ktor naroči skupaj 10 izvodov, dobi en izvod za nameček. Preprodajalci dobe poseben popust po dogovoru. Ker je cena tej mični, pa zelo poučni, povesti tako nizka, je upanje upravičeno, da si to knjižico omisli vsaka naša hiša in vsako naše društvo.

«JUGOMETALIJA», r. z. z. o. z.
 Splošna kovinska industrija v Ljubljani.

Kdor je videl na Velesejmu razstavljeni predmete te naše domače zadruge, mora priznati, da je ta tvrdka na letošnjem Velesejmu res svoje mesto častno zastopala. Posebno zanimanje so vzbudili bakreni kotli za žganje-kuho najrazličnejših vrst in

drugi bakreni izdelki, kateri so se doslej uvažali iz inozemstva.

Ta tvrdka predstavlja sedaj največjo kotlarno v Jugoslaviji ter je tudi glede solidnosti svojih izdelkov splošno znana. V ostalem izvršuje še razna kleparska, ključavničarska, kovinostiskarska, vodovodno-inštalacijska dela. Je tudi edina

Kje je hribolazec?

ISCE se pošena, krščanska, nad 40 let stara
SLUŽKINJA. Oskrba in plača dobra. Ponudbe
 na upravo »Domoljuba« pod številko 5361.

Mizarski učenec

pošten in priden, se sprejme takoj pri **IVANU**
OKORN, splošno mizarstvo v Škofji Loki.

FRANC BALON
 nova trgovina v Borovnici!

Naznanjam slav. občinstvu, da sem odprl dne 10.
 septembra **TRGOVINO** s špecerijo, manufakturo in
 železnino, **USNJEM** in raznovrstnim blagom po
 zelo nizkih cenah! — Pridite in prepričajte se za
UGODEN NAKUP!

SUKNO

kangarn in ševjot za
 moške in ženske oble-
 ke, belo, pisano in ru-
 javo platno, celir, hla-
 čevino, tiskanino in
 razno manufakturo,
 kupite najceneje in v
 velikanski izbiri v
 novo urejeni in pre-
 zidani veletrgovini
R. Stermecki, Celje,
št. 332. — Ilustrova-
 ni cenik za čevije,
 klobuke, obleke, pe-
 rilno, odeje, lasostriz-
 nike, britve in tisoče
 drugih predmetov se
 pošlje vsakemu zastoj! Vzorci proti odškod-
 nini! Trgovci engros cene!

Pri nakupu zase in za družino se Vam priporoča staro, domače podjetje s samo češkim blagom, tvrdka

v **LJUBLJANI** pri **Češniku** Lingarjeva ulica.

Postrežba
 strogo pošena!

Sukno za moške suknje, štof, kangarn. Sukno za ženske plašče (mantline), velur, pliš in žamet.

Novosti v volnenem in porhantnem blagu. — Ogrinjalke kocke, svilnate, plišaste in žametne, volnene rute in
 šerpe. Posteljne garniture, odeje domačega izdelka. Konjski koci, plahte itd. — Vse po znatno znižani cenil!

Ljudska posojilnica

reg. zadruga z neomejeno zavezo v Ljubljani

Obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri, vezane vloge po dogo-
 voru ter brez vsakega odbitka.

Svoje prostore ima tik za frančiškansko cerkvijo, v lastni palači, zidani še pred
 vojno iz lastnih sredstev. Poleg jamstva, ki ga nudi lastna palača, veleposestvo
 in drugo lastno premoženje, jamčijo pri Ljudski posojilnici kot zadrugi z **ne-**
omejenim jamstvom, za vloge vsi člani s svojim premoženjem, ki presega več-
 kratno vrednost vseh vlog.

Hranilne vloge znašajo nad K 175,000.000.

ZOPER SLABOKRVNOST, SLABO PREBAVO, BLEDECO in OSLABELOST vsako vrste vživajo odrastli in otroci z najboljšim uspehom **AROMATICO ZELEZNATO TINKURO**, izdelek lekarne na Vrhniki. Izvrstna okus, ne kvari zob, prekaša vsako železnato vino. Stevilne zahvale na razpolago! Politterske steklenice po 20 Din. Razpošilja po pošti po 8, 6, 8 in 12 steklenic samo lekarne **ROČEVAR na VRHNIKI.** 4331

**Najboljši - najcenejši
šivalni stroji**

EXCELLA

za rodbinsko, čevljarstvo in krojaško obrt.

Oglejte si zalogo pri št.

J. GOREC

LJUBLJANA

Palača Ljubljanske Kreditne banke.

Mlin in žaga naprodaj na veliki, stalni vodi, kjer ni voda nikdar ne prevelika in ne premajhna. Jez naraven. Mlin je s 6 pari kamnov in stope. Vse v najboljšem stanju. - Naslov se izve pri upravi »Domoljuba« pod št. 5234.

Ceneno češko perje!

En kg sivoga opuljenega perja Din 70, na pol belo Din 90, belo Din 100, boljše Din 120 in 150, mehko, jak puh, 200 in 225 Din, boljša vrsta 275 Din. - Pošiljatve carine prosto, proti povzetju, od Din 300 naprej, poštuine prosto. Vzorec zastoj. Blago se tudi zamenja in nevršče vzame nazaj. Naročila samo na **BENEDIKT SACHSEL - LOBEZ št. 159** kod PILZNA, Češkoslovaška. - Poštne pošiljke gredo iz Češkoslovaške v Jugoslavijo okrog 14 dni.

Od strokovnjakov je priznано, da je **SPLITSKI**

cement znamka »Salona«

NAJBOLJŠI! Tovarna daje za istega polno garancijo. - Dobite ga po najnižji ceni pri

J. MENART, trgovec, Domžale.

MERAKL

barve, črnila, lake, kiti, emalje, čopiče in zajamčeno čisti žirnez najboljša kakovosti nud.

MEDIĆ-ZANKL družba z o. z.

Maribor Ljubljana Novi Sad
podružnica centrala skladišče

Tovarne
Ljubljana - Medvode.

Reja **KRAV** se izplača le, če so **dobre mlekarice**

Vsestranske skušnje pa so pokazale, da so najboljše mlekarice tiste, ki jim redno polagaš

lanene tropine,

ki so priznane najbolj redilno in zato najcenejše krmilo za živino in prašiče. Prvovrstne, kemično preizkušene lanene tropine dobiš najceneje naravnost iz tovarne

Zabrej in Ko, Britof pri Kranju.

Oddajajo se v vrečah po 50 kg.

FRANC ERJAVEC,

»PRI ZLATI LOPATI«, trgov. z železino, LJUBLJANA " Valvazorjev trg št. 7, priporoča svojo bogato zalogo raznovrstne železine ter tudi prvovrstni dalmatinski »PORTLAND CEMENT« po nizki ceni.

Nova HIŠA z gospodarskim poslopijem in zemljiščem okoli 11 johov v bliž. Smarjetskih toplic na Dolenjskem naprodaj. - Kupni pogoji se zvedo pri prodajalcu **JAN. ČRTALIC**, posest., Brezje 8, pošta št. Jernej na Dolenjskem.

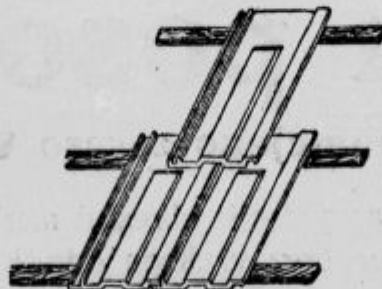
Volneno in perilno blago

kakor tudi vse vrste manufakturnega blaga dobite v veliki izbiri in po ugodnih cenah pri trvdki

R. Miklauc Ljubljana

Lingarjeva ulica - Medena ulica
- Pred Skotijo.

Zahtevajte cenik ali vzorčno knjigo!

Najcenejše strešno kritje!

ZDRUŽENE OPEKARNE D. D. LJUBLJANA
MIKLOŠIČEVA CESTA 13

preje **VIDIC-KNEZ** tovarne na Viču in Brdu nudijo v poljubni množini, takoj dobavno, najboljšo preizkušene modele strešnikov, z eno ali dvema za rezama, kakor tudi bobrovcev (biber) in

zidno opeko

Na željo se pošlje takoj popis in ponudba!

Zadružna gospodarska banka d. d.

Telefon št. 57 in 470.

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

Brzjav.: Gospobanka.

Račun poštnege čekovnega urada za Slovenijo št. 11.945

v lastni palači (vis à vis hotela „Unlon“).

Račun poštnege čekovnega urada v Zagrebu št. 39.080

Podružnice: Celje, Djakovo, Maribor, Novi Sad, Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik. Ekspozitura: Bled.

Kapital in rezerve skupno nad K 60,000.000.—, vloge nad K 600,000.000.—.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, daje v najem jeklene šrambe za vrednote, kupuje in prodaja kar najbolje tuje valute in devize, sprejema vloge na tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne transakcije pod najugodnejšimi pogoji

Amerikanski oddelek: Direktno zveze z ameriškimi bankami. — Urejevanje ameriških zapuščin.

Pooblaščen prodajalec srečk Državne razredne loterije.